"Aştept, mort de spaimă şi plin de nădejde, Judecata de Apoi, ştiu că nu ştiu nimic, n-am nici o dovadă, nici un argument şi nici o îndreptăţire, iar singurul lucru de care nu mă îndoiesc este că Domnul e Calea, Adevărul şi Viaţa."

(N. Steinhardt)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL VI,
Nr. 4/64
aprilie
1996

16 pag. - 800 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAŢIONAL-CREŞTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

ÎNVIEREA NEAMURILOR

"**Ţelul final (al neamului) nu este viaţa, ci Învierea. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos.** Creaţia, cultura, nu-i decât un mijloc – nu un scop, cum s-a crezut – pentru a obţine această înviere. Este rodul talantului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebuie să răspundem. **Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii, cu toţi regii şi împăraţii lor, având fiecare neam locul său dinaintea tronului lui Dumnezeu.** Acest moment final, «învierea din morţi», este ţelul cel mai înalt şi mai sublim către care se poate înălţa un neam. Neamul este deci o entitate care-şi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ. Neamurile sunt realităţi şi în lumea cealaltă, nu numai în lumea aceasta".

Pentru că ne aflăm în preajma Sfintelor Paşti (*Învierea* Domnului este cea mai de seamă sărbătoare a ortodoxiei şi cel mai adânc temei dumnezeiesc al creştinismului), să zăbovim o clipă asupra cuvintelor de mai sus, adesea calificate, de către oameni fără sensibilitate religioasă, drept simplu lirism retoric.

Pasajul de mai sus (în care sublinierile ne aparţin) nu este unul oarecare, ci el conţine *esenţa* însăşi a vechii credinţe legionare, în chiar formularea întemeietorului ei. Ne găsim în faţa proiecţiei vizionare a unei credinţe şi a unui ideal ce transcend ameţitor planul istorico-politic. De altfel, fără această dimensiune *spirituală*, insuficient sau greşit înţeleasă astăzi, Mişcarea Legionară n-ar fi decât un partid politic între altele, la periferia fascismului european. Că ea a fost, *în temeiurile ei*, cu totul altceva decât o simplă "grupare politică de extremă dreaptă", ne încredinţează Mircea Eliade însuşi: "... Mişcarea Legionară s-a născut sub semnul Arhanghelului Mihail [conducătorul cu spadă de foc al legiunilor cereşti – n.n.] şi va birui cândva prin harul dumnezeiesc. De aceea, în timp ce toate revoluţiile contemporane sunt politice, revoluţia legionară este spirituală şi creştină [...]. **Revoluţia legionară are drept ţintă supremă mântuirea neamului, împăcarea neamului românesc cu Dumnezeu, cum a spus Căpitanul**" (subl.n.).

M. Eliade a făcut această mărturisire de credinţă în ajunul alegerilor din decembrie 1937 (în care legionarii, în coaliţie cu Iuliu Maniu şi Gheorghe I. Brătianu, aveau să obţină un spectaculos succes electoral, anulat prin lovitura de forţă a lui Carol II, care a instaurat, la începutul anului următor, dictatura regală), ca răspuns la o anchetă întreprinsă de gazeta legionară "Buna Vestire" (*De ce cred în biruinţa legionară?*). În cadrul parodiei de proces din mai 1938, Codreanu însuşi a invocat aceste cuvinte, considerându-le ***o excelentă expunere sintetică a crezului legionar***, pe care el avea să-l consfinţească prin jertfă.

Este transparentă referinţa lui M. Eliade la chiar textul din *Pentru legionari* citat mai înainte. Vorbind despre "ţinta supremă" (la Codreanu: "ţelul final") al "revoluţiei legionare", M. Eliade nu foloseşte, ce-i drept, cuvântul "înviere", ci pe cel de "mântuire"; dar, creştineşte vorbind, ***mântuirea*** este nedisociabilă de realitatea mistică a ***învierii***. Mai observăm că, atât la Codreanu cât şi la Eliade, perspectiva nu este individuală, ci ***naţional-comunitară***.

Nu este de mirare că, mult mai târziu, în *Memoriile* sale, M. Eliade îşi reafirmă, în mare, poziţia din tinereţe (faţă de sensul legionarismului): "Probabil că Corneliu Codreanu nu m-ar fi contrazis. Căci, pentru el, Mişcarea Legionară nu constituia un fenomen politic, ci era de esenţă etică şi religioasă [...]. Şi cea mai patetică ironie a acelei primăveri 1938 a fost că nimicirea singurei mişcări politice româneşti care ***lua în serios*** creştinismul şi Biserica a fost începută sub oblăduirea... Patriarhului Miron!". Poate că autorul nu foloseşte, totuşi, cuvintele cele mai potrivite, atunci când vorbeşte de "structura şi vocaţia de **sectă mistică**" a Mişcării Legionare; nu este nicidecum vorba de un misticism sectarist, ci de o autentică trăire creştină a istoriei, integrată organic tradiţiei ortodoxe a neamului românesc, nu substituindu-se "liniei Bisericii", ci subordonându-se acesteia, într-un smerit şi armonic paralelism, cum explica acelaşi Codreanu: "Noi, prin acţiunea noastră, prin toate faptele şi gândurile noastre, **tindem către această linie a Bisericii**, ne ridicăm spre ea, atât cât ne permite greutatea păcatelor [...]. Rămâne de văzut cât am putut, prin sforţările noastre pământeşti, a ne înălţa către această linie" ce "atinge perfecţia şi sublimul".

Este limpede, în orice caz, că întemeietorul Legiunii nu foloseşte metaforic noţiunea de "înviere", ci îi dă sensul ei ***mistic***, ancorat în ***eschatologia creştină***. În ortodoxie se admite, îndeobşte, că nu va fi, "la plinirea vremii", doar o judecată individuală a tuturor oamenilor, ci şi o tainică "judecată a neamurilor". Codreanu însuşi invoca două locuri scripturistice, ambele din *Apocalipsă*: "**Neamurile** vor umbla în lumina ei şi împăraţii pământului îşi vor aduce slava şi cinstea lor în ea" (21, 24) şi "Căci numai Tu eşti sfânt şi toate **neamurile** vor veni şi se vor închina înaintea Ta, pentru că judecăţile Tale au fost arătate" (15, 4). Alţii citează adesea, în acelaşi sens, cuvintele lui Pavel, "Apostolul neamurilor": "Căci, precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia. Dar **fiecare în rândul cetei sale**"...(*I Cor.* 15, 22-23; toate sublinierile din citatele biblice ne aparţin). Hristos ne învaţă că, după obşteasca înviere, sufletele drepţilor vor fi "ca îngerii lui Dumnezeu în ceruri". Şi poate că, aşa cum îngerii sunt rânduiţi ***în cete ierarhizate***, oamenii înviaţi vor fi şi ei rânduiţi ***pe neamuri***, "sinele" individual ***participând*** la "sinea" comunitară ("sufletul neamului").

Aici se deschide discuţia asupra ***realităţii metafizice a neamurilor***. Opunându-se celor ce le consideră doar realităţi bio-istorice, ***filosofii creştini*** ai epocii au susţinut adeseori statutul metafizic al acestora ori au speculat despre sensul metafizic al istoriei. Dar cuvântul cel mai autorizat în această privinţă rămâne cel al ***teologilor*** vestiţi ai vremii, Nichifor Crainic (*Puncte cardinale în haos*, *Ortodoxie şi etnocraţie*) şi Dumitru Stăniloae (*Ortodoxie şi românism*, *Poziţia d-lui Lucian Blaga faţă de creştinism şi ortodoxie*), care s-au pronunţat în acelaşi sens, pe temeiurile Sfintei Scripturi şi Sfintei Tradiţii. Corneliu Codreanu este mai aproape de aceştia din urmă, deci de dimensiunea ***teologică*** a problemei, pe care însă el nu o pune teoretic, ci ***vizionar***, în felul marilor iluminaţi.

Răzvan CODRESCU

Scrisoare deschisă către domnul IOSIF SAVA

Domnule IOSIF SAVA,

Ca bucureştean şi meloman nu mi-a fost greu să-mi formez un gust şi o cultură muzicală, începând chiar de prin 1928. Câte ar fi de povestit! Câţi "bani de dajdie" nu a trebuit să plătesc - la fel ca oricare împătimit - pentru această timpurie pasiune! (Că ea nu s-a realizat prin studiul academic al vreunui instrument, faptul are explicaţiile lui, care pot fi lăsate de-o parte acum). Şi pe parcursul acestui exerciţiu de auditor anonim al farmecelor Euterpei, apariţia dvs. a însemnat de departe ocazia unor înălţătoare şi de neuitat clipe de zbor pe deasupra "urâciunilor acestei vremi".

V-am admirat larga informare, sintezele la care aţi ajuns pe parcursul atâtor ani, ancorarea lângă valorile eterne ale artei sunetelor şi - de ce nu ? - stilul dvs. profesoral, elocinţa, maieutica dvs., afabilitatea de perfect amfitrion, şi, la fel, hotărârea, energia cu care apăraţi bunul simţ şi măsura în toate.

Aţi realizat întâlniri memorabile cu personalităţi de frunte ale culturii noastre, uneori caracterul muzical al colocviilor dvs. scânteietoare devenind - ce-i drept - subsidiar, dar întotdeauna întorcându-vă la marile momente şi figuri ale istoriei muzicii.

Capacitatea dvs. de moderator perfect, incitaţiile dvs. percutante au umplut de farmec atâtea clipe goale, au instruit pe atâţia, au constituit deliciul publicului dvs. credincios.

Dar... dar spre marele meu regret, la care ştiu că se aliniază mulţi alţii dintre auditorii fideli ai dvs., aţi început, poate de un an, poate mai demult, să trimiteţi, "en passant" şi pe un ton de cozerie amiabilă, săgeţi la adresa Mişcării Legionare şi a legionarilor. Pe lângă faptul că inserarea acestui capitol în economia unei "serate muzicale" este total nepotrivită, vizibil forţată şi artificială, ea conţine şi o seamă de flagrante neadevăruri, ce se cer amendate.

Spuneţi că, a doua zi după primul blam pe care l-aţi adus unor personalităţi aparţinând deopotrivă culturii române şi Mişcării Legionare, aţi primit sute de scrisori de ameninţare.

Stimate Domnule Sava, afirmaţii de felul acestora coboară mult nivelul la care păstrăm de atâta vreme imaginea dvs. Ele vă pun într-o lumină pe care o regretăm. De altfel, simplul fapt că puteţi continua nestânjenit atacurile anti-legionare, după atâta timp de la debutul lor, vă contrazice.

Dar în felul acesta vă raliaţi şirurilor de detractori care au de plătit Mişcării Legionare o poliţă veche. Mişcarea Legionară are o mare vină pentru care plăteşte acum: **anticomunismul ei originar şi funciar** pentru care comuniştii de diferite grade şi nuanţe o lovesc astăzi, ştiind că nu au de dat socoteală nimănui. Şi mai este o acuzaţie care conţine în ea o gravă eroare: **anti-iudaismul** nostru care dintr-un **element de conjunctură** este transformat azi, cu vădită rea-credinţă, într-unul de structură, ca o permanenţă a Mişcării Legionare. Publicaţiile care fac (în mod cu totul aluziv, timid şi deseori confuz) referiri cât de cât pozitive la Mişcarea Legionară, o fac aproape fără excepţie din motive financiare de tiraj, ca şi cum ar prezenta în premieră o cultură exotică necunoscută, o întâlnire cu extratereştrii, o bizarerie politico-ideologică. În afara acestor timide acte de "curaj", intelighenţia noastră se complace în a supralicita lovirea unui adversar pe care-l crede gata mort, dar de ale cărui tresăriri încă se mai sperie şi se tulbură somnul. Altfel, cum se explică faptul că legionarii nu au acces la marea presă şi la TV? De ce nu sunt admişi să vină şi să vorbească **ei despre ei**? Adică spiritul democratic pe care-l afişaţi vă permite dvs., din şapte-n şapte zile, să invectivaţi pe legionari, iar cei pe care-i acuzaţi sunt interzişi?! "**Pourquoi je suis juif**" apare de zeci de ani în Occident, dar "De ce sunt legionar" nu se poate publica decât în presa "de familie", difuzată aproape clandestin...

În numele deosebitei consideraţii pe care v-o port, al admiraţiei şi chiar al simpatiei pentru tenacitatea cu care apăraţi creaţia muzicală autentică, vă rog mult, Domnule Iosif Sava, să acceptaţi măcar cu titlu informativ câteva consideraţii pornind tot de la parantezele anti-legionare pe care le presăraţi în emisiunile dvs.

Încep prin a afirma că, prin afilierea dvs. la şirul de calomniatori, dovediţi că sunteţi un perfect fiu al poporului dvs., aşa cum la rândul nostru ne considerăm şi noi, legionarii, fii ai poporului român. Şi ce am putea avea noi cu un "perfect" sârb sau neamţ sau ţigan sau evreu? Detestăm însă, ca şi dvs. desigur, lichelismul, venalitatea, politicianismul, ca şi ateismul agresiv. Suntem români şi, în mod legitim, ţinem la ce este românesc, aşa cum dvs., cu o nedisimulată bucurie, faceţi în revista cultului dvs. apologia geniului re-creator al muzicienilor evrei.

În legătură cu aceasta îmi scapă motivul pentru care unii ca D-nii A. Cornea, Z. Ornea, N. Manea, L. Volovici (şi iată, acum şi Dl. Iosif Sava) dau calificative naţionaliştilor români şi în special legionarilor. Cu ce-i poate deranja pe dumnealor faptul că nişte Români, aici în România, se regăsesc ideologic în gândirea lui Vasile Conta, Eminescu sau Nicolae Paulescu? De ce vă deranjează faptul că o întreagă generaţie interbelică, prin ce a avut ea mai strălucit, a aderat la Mişcarea Legionară? Nu pot fi excluse din cultura română personalităţi ca Nae Ionescu, Eliade, Noica, Ţuţea, Vasile Băncilă, Traian Herseni, Traian Brăileanu, Ernest Bernea, G.G.Longinescu, Romul Ladea, Mihai Andricu, Mircea Streinu, Radu Gyr, Lucian Blaga, Simion Mehedinţi, Ion Barbu, Vintilă Horia, Aron Cotruş, Victor Papilian, Mihail şi Grigore Manoilescu, Constantin Gane, Ion Frunzeti, Costin Murgescu, George Manu, Sextil Puşcariu, Sorin Pavel, Dragoş Protopopescu, P.P.Panaitescu, Horia Stamatu, Ion Sava, Haig Acterian, George Vânătoru, Oscar Han, Valentin Hoeflich, I.V. Georgescu, Constantin Joja (un mic lot din circa 200 de nume...), ca şi unii membri ai familiilor Cantacuzino, Ghica, Sturdza, Tell, Flondor, Greceanu, Orleanu, Meitani. Se poate arunca asupra lor verdictul "numele lor să se şteargă şi memoria lor să piară!", cum s-a făcut - ştiţi dvs. unde - cu numele lui Iisus Hristos? Poate fi considerată adeziunea aceea "un păcat al tinereţilor" pe care acum să-l retracteze sau căruia Dl. Zigu Ornea et. Co să-i distorsioneze sensul, pentru a o goli de conţinut? Ar fi o tentativă indecentă, dacă nu ar fi hilară. O "hagada" penibilă. Personalităţile, din care am enumerat doar câteva, erau perfect structurate, cristalizate sub raport intelectual, creativ. Alţii, mai tineri, în puţinii ani pe care i-au mai avut de trăit până ce au fost asasinaţi, şi-au desăvârşit personalitatea creatoare acţionând sau gravitând în cercuri legionare.

Abuzez de bunăvoinţa dvs., dar trebuie să vă pun următoarea întrebare, care se impune oricărei judecăţi făcute **sine ira et studio**:

Cum aţi aprecia dvs. dacă în Palestina, la Tel-Aviv sau Ierusalim, s-ar găsi vreun **goi** (aruncat de soartă pe acolo) care ar acuza de crimă oribilă pe asasinul Contelui Bernadotte (din familia regală suedeză) de-acum 50 de ani, ori pe cei ai ofiţerilor britanici ucişi în explozia provocată la hotelul "King David", soldată cu sute de victime? Sau pe franctirorii lui Irgun Zwei Leumi, Stern ori Hagana? Sau dacă vreun **goi** pripăşit pe-acolo, ar condamna în presă, la radio şi T.V. oribila crimă recentă a lui Baruch Goldstein, acela care a mitraliat zeci de oameni aflaţi în rugăciune într-un locaş de cult? În sfârşit, ce ar putea spune el despre crima recentă a lui Yigal Amir, comisă împotriva propriului prim-ministru? (Iată că preferinţa pentru prim-miniştri nu i-a ocolit nici pe paşnicii evrei. Ba, mai mult, reţineţi vă rog: studentul asasin Yigal Amir declară că a comis oribilul act din ordinul Dumnezeului său şi cu binecuvântarea rabinilor!)

Această crimă "din ordin divin" depăşeşte, trebuie să recunoaşteţi, "modelul legionar"!

Iar pe acest asasin îl apără evreii din GALUTH şi foarte mulţi chiar de acolo, de la el. Se colectează bani, se tocmesc avocaţi, se fac manifestaţii favorabile lui, dar crima studentului fanatic (perfect sănătos, altmiteri), crimă împotriva primului ministru, rămâne crimă, nu?

Şi să nu uităm cazul lui Max Goldstein care, aici, la noi, a comis un atentat cu bombe în Parlamentul României. Au fost ucişi Episcopul de Oradea şi Ministrul Justiţiei. Au fost răniţi ministrul Coandă şi deputatul Popovici. Faptul s-a produs din ordinul P.C.R., la data de 8 decembrie 1921, cu câţiva ani buni înaintea apariţiei Mişcării Legionare.

Dar, revenind, cu permisiunea dvs., la recentul caz Yigal Amir, el are o implicaţie mai profundă care nu trebuie trecută cu vederea. Uciderea omului care lupta pentru pace, pentru înţelegere cu vecinii arabi, dovedeşte că un bun segment al "evreităţii" nu doreşte pacea, dispreţuieşte biblicul "Şalom", se opune acţiunii "Pace acum!" şi doreşte menţinerea tensiunii în relaţiile cu lumea arabă.

Să fie oare, iertaţi-mi întrebarea, să fie oare succesiunea aceasta de crime conformă cu teribila recomandare "HAROG!" din tezaurul talmudic? În Decalog scrie: "Să nu ucizi!", dar Talmudul spune: "TOB ŞEBEMIŢRIM HAROG!"; altădată: "TOB ŞEBINHUSIM HAROG!"; în alt loc: "TOB ŞEBEAKUM BEŞAAT MILHAMA HAROG!", totul culminând cu teribilul "TOB ŞEBAGOIM HAROG!", al lui Iohanan Ben Perahia, dacă nu greşesc.

Nu vă gândiţi că am luat aceste extrase de la A. C. Cuza, N.C. Paulescu sau Corneliu Codreanu. Nu! Le-am găsit în **Adevărul despre Talmud şi iudaism** al lui Sama Salzberger, unde autorul polemizează cu profesorul Paulescu.

Dacă segregaţionismul rasist evreiesc (introdus de Ezdra şi practicat acolo în chip draconic) ar permite - prin absurd, desigur - unui **goi** să înfiereze **harogul** acela în presă, la radio şi T.V., care ar fi soarta acelui **goi**? În timp ce la noi, aici, în România creştină, un zis

☛

DOBROGEANU-GHEREA făcea critică literară românească, el care nu cunoştea literatura română - căci se informase în grabă - şi, la fel, încă nu ştia bine româneşte! Ceva mai încoace, ALFRED MENDELSOHN compune "Harap Alb", "Călin" şi "Horia", ca un fin cunoscător al melosului, al folclorului românesc şi al istoriei noastre. MOZES ROSEN intervine (vai!) pentru anularea monumentalei ediţii a operelor lui Eminescu, spre indignarea unora, spre râsul altora. Şi desigur, cunoaşteţi faptul că, în spiritul toleranţei româneşti, aici, în România, au apărut concomitent: "Curierul israelit", "Renaşterea noastră", "Mântuirea" şi "Viaţa evreiască" şi că - **nota bene** - sub regim legionar poetul Radu Gyr a aprobat înfiinţarea **Teatrului Baraşeum**, cu două săli de spectacol! Abia după 1944 revistele amintite au fost rând pe rând suprimate şi înlocuite de "Unirea", un oficios al comunităţii dvs., cum era ***Neuer Weg*** pentru nemţi şi ***Elöre*** pentru unguri. Nu legionarii au suprimat acele publicaţii...

Cum apreciaţi, Domnule Iosif Sava, comportamentul Dlui. A. Cornea, când, într-un cadru oficial, la Braşov, nu demult, cu ocazia deschiderii "Lunii Cărţii" prezentându-se o lucrare a lui Corneliu Codreanu şi fiind reamintită uciderea bestială a acestuia Dl. Cornea a izbucnit în plină asistenţă de peste 100 de persoane şi a strigat: "Bine i-au făcut!"? Iată spiritul sanghinar al acelui "**harog!**" - **tob şebagoim harog** - care apare de atâtea ori, ca un funest stigmat, în cuprinsul tratatelor talmudice. Un intelectual subţire, într-un cadru oficial, erupe temperamental, grobian şi vitriolant, cu acel "Bine i-a făcut!"...

Victima acelui infernal act din noiembrie 1938, aflată în lanţuri, fusese sugrumată, împuşcată **post mortem**, aruncată în groapă comună cu alţi treisprezece; se aruncaseră vedre de vitriol şi de var, se turnase o placă de beton de doi metri grosime... iar Dl. Andrei Cornea striga "Bine i-au făcut!"...

Iată, Domnule Iosif Sava, unde duce spiritul criminal pe care, din păcate, trecerea prin istorie nu l-a atenuat câtuşi de puţin. Pe acesta să-l înfieraţi, Domnule Sava, pe acesta care, trecând peste ultima decenţă impusă de nişte legi nescrise ale bunului simţ şi ale dreptului la opinie, se aliniază eternului "Ucide!"

Nu cred totuşi că iniţiativa de a-i ataca în fiecare emisiune pe legionari vă aparţine; şi ar fi frumos şi nobil să nu mă înşel. Cred că vi s-a impus şi aţi cedat. Un exemplu cu totul recent: la o "serată" din preajma Crăciunului, după strălucitorul Domn Liiceanu, îl aduceţi acolo - în virtutea dreptului la replică (pe care nouă nu ni-l acordaţi) - pe acel penibil profesor Florian, uitat printre filele **Capitalului**, şi-l lăsaţi zeci de minute să divagheze, să ajungă la "trenul morţii" de la Iaşi... În continuare, vă adresaţi venerabilului profesor Ion Zamfirescu, care nu uită să amintească faptul de a fi fost profesor al Regelui Mihai. Atmosfera se strică şi din două fraze ajungeţi la... Iorga (cu totul în afara subiectului) şi la asasinarea aceluia de către legionari. (De altfel, termenul de "legionar" nu mai lipseşte din nici o serată a dvs. Cineva acolo sus mizează, în mod inteligent, pe audienţa de care se bucură emisiunea dvs., mai ales printre telespectatorii mai şcoliţi). Dar aţi văzut ce frumos v-a pus la locul dvs. Domnul profesor Zamfirescu? "...Dacă nu ar fi fost omorât atunci, nu avea nici după aceea zile multe, căci ar fi fost ucis la Sighet". Rostirea numelui "Sighet", legat de atrocităţile comuniste, v-a oprit din "investigaţii", aşa cum se întâmplase şi puţin mai înainte, în clipa în care Dl. Profesor a amintit de Regele Mihai... Subiecte interzise...

De câte ori vreun interlocutor al dvs. aminteşte de teribilele crime ale comunismului, faceţi apel la reconciliere, iertare, înţelegere. Şi este vorba de crime recente, care au însângerat sute de mii de familii româneşti şi ai căror autori sunt azi parlamentari, consilieri ministeriali, şefi de partide, directori de publicaţii... Aici apelaţi la conciliere. Dar când vă oferiţi singur ocazia de a evoca acele crime legionare, crime ale căror rezonanţe intime şi semnificaţii vă scapă, atunci tonul dvs. devine oracular, nemaiadmiţând vreo eventuală replică, de parcă am auzi "Şema Israel"; şi sentinţa cade implacabilă: "HAROG!"...

Să aflaţi şi să nu vă supăraţi că de la un timp **se face pariu** că veţi introduce un afront la adresa legionarilor şi se urmăreşte doar preambulul, frazeologia prin care introduceţi "subiectul". Şi totul creează un moment de bună dispoziţie. Ar lipsi sarea şi piperul din toată serata dvs. dacă nu aţi evoca bestialităţile legionare şi nu v-aţi mai ului de prezenţa lui Eliade şi Noica printre acei "bandiţi ucigaşi".

Dar nu se poate ca dvs. să nu fi citi sau răsfoit măcar vreuna din lucrările lui Corneliu Codreanu şi să nu fi reţinut de acolo ceea ce are caracter de permanenţă, nu de conjunctură, pe linie morală, politică, naţională, religioasă şi educaţională. Dvs. nu sunteţi un ignorant.

Îmi permit să vă semnalez că prin anii 1945-1946, când tineretul evreiesc de pe la noi pleca spre Palestina, pentru a se angaja în lupta contra arabilor, nu numai într-un caz au contactat vechi legionari, cărora le-au cerut cărţile legionare "de căpătâi", ascunse cine ştie pe unde, şi **împreună** au desluşit de acolo sensul luptei pentru eliberarea pământului strămoşesc, având aliat pe Dumnezeu, aşa cum era sensul acela înscris în cărţile legionare!

Şi, într-o ordine de idei învecinată, ştiţi dvs. câţi evrei au fost victime ale legionarilor din 1927 până în 1940? **Nici unul!** Exceptând zilele negre ale loviturii de Stat date de Antonescu în ianuarie 1941 şi când situaţia scăpase de sub control, evreii nu au fost loviţi de către legionari. La aşa-zisa "rebeliune" (era Stat Naţional-Legionar; puteau oare legionarii înşişi să facă rebeliune împotriva propriei Ordini de Stat?) au fost ucişi de către bande de pretinşi legionari un număr de 120 de evrei (vezi Matatias Carp, D.N., vol. I, pp. 370-378). De altfel, documente revelatoare de dată recentă tind să crediteze ideea că atât ucigaşii din ianuarie, ca şi cei ai lui Iorga şi Madgearu, ar fi fost agenţi infiltraţi în Mişcarea Legionară.

Cât priveşte evreii transportaţi la abator, tăiaţi în bucăţi şi agăţaţi în cârlige, azi aşa ceva nu mai "ţine". Nu se mai spune nimic despre abator nici în volumul editat la HASEFER în 1991, de către centrul pentru studiul istoriei evreilor din România. "Episodul" a rămas doar în filmele lui Sergiu Nicolaescu şi în "Delirul" lui Marin Preda. Dacă însă ne obstinăm, copilăreşte ori diabolic, să continuăm minciuna cu abatorul, se poate broda la infinit... Fapt este că din miile de sentinţe pe care Antonescu le-a dat legionarilor, unele chiar sentinţe capitale, **nici una nu aminteşte de abator!** Acum, de curând, şeful comunităţii dvs. a reintrodus minciuna. Tare jenantă situaţie pentru un om cu studii superioare!...

Dar, vă mai amintiţi în ce condiţii au fost ucis iniţiatorul Mişcării Legionare, conducătorul unui partid care avusese 700.000 de voturi la ultimele alegeri? În ce condiţii au fost ucişi - fără sentinţă şi în timp de pace - mai mult de 400 de prizonieri politici, cei mai mulţi dintre ei intelectuali? Ştiţi câte zeci de mii şi-au pus în cumpănă viaţa proprie, familia, cariera, tinereţea? Toţi aceştia să fi fost nişte inconştienţi lipsiţi de judecată? Oare toate aceste victime ale guvernelor vechi, ale dictaturii lui Carol al II-lea, ale lui Antonescu şi, în cele din urmă, ale comunismului, aceste victime, măcar prin numărul şi prin calitatea lor umană, nu ar trebui considerate cu minimă decenţă?

Dar ori de câte ori discuţia de la "serată" îşi pierde ritmul, vă întoarceţi la cazul Iorga, începutul şi sfârşitul istoriei politice româneşti. Uciderea lui, de care forurile legionare s-au desolidarizat imediat, a devenit întrebarea cheie care pândeşte, viclean, la sfârşitul oricărei discuţii: "Ce aţi avut cu Iorga?" Dar reţineţi, Dle Sava, şi întrebarea noastră: "**Dar Iorga şi cei din jurul lui ce au avut cu Corneliu Codreanu?**". Crima rămâne crimă; şi fiţi sigur că ea ne apasă pe fiecare dintre noi în parte şi în măsura în care profesorul Iorga n-a putut fi apărat după ce i s-a refuzat lui Antonescu arestarea lui. În cazul Iorga, amestecul lui Eugen Cristescu (adevăratul autor moral), al KGB-ului şi al GESTAPO-ului va fi dovedit, pentru că adevărul, oricât de târziu, iese la iveală.

Ce ziceţi, nu e ceva de epopee, ca şi lupta echipelor de HALUŢIM şi în general lupta tineretului care vroia să fie stăpân la el acasă, în ţara strămoşilor lui? Realizaţi fantasticul elan spiritual care-l determina pe Mircea Eliade să meargă în campanie electorală, ca legionar, pentru legionari, în judeţul Ialomiţa, atunci, în decembrie 1937? Avea 30 de ani împliniţi şi unul sau două doctorate. Era un imatur, un iresponsabil?

Sunteţi prea cinstit - mă obstinez să vă creditez cu această calitate - ca să nu recunoaşteţi că nu unor **ne-români** li se cuvine să dea note de purtare **aici** şi să judece ei pe Români.

Deci, fiţi liniştit, Domnule Iosif Sava! Nu vă vor omorî legionarii! Scrisoarea aceasta a mea a dat expresie recomandării clasice **audiatur et altera pars**, ca şi celei care spune: "Loveşte-mă, dar ascultă!".

Temeţi-vă de fanii exaltaţi ai rockului, de adepţii satanismului şi, în general, ai **new-age-iştilor**. Sunt primejdii mult mai concrete şi mai perverse; şi nu doar pentru "muzica bună"...

Dacă însă vi se impune (şi dacă acceptaţi din motive care vă privesc) să atacaţi pe legionari chiar şi atunci când vorbiţi de Beethoven, faceţi-o, Domnule Iosif Sava, faceţi-o în continuare! În fond, viaţa şi bunăstarea sunt tot ce poate fi mai scump, nu-i aşa?

Dar îl regret, îl regretăm, pe distinsul muzicolog Iosif Sava şi păstrăm un moment de adânc regret pentru Domnia Sa în inimile noastre.

Dr. Damian HRISTU

<u>**Explicaţia unor termeni:**</u>

HALAHA - mers. Exprimă legea obligatorie, parcursul vieţii care trebuie trăită conform Torei.

HAGADA - povestire. Exprimă părerea personală a autorului ei, nu are caracter de obligativitate.

TALMUD - studiu, învăţătură. Este o compilaţie de comentarii asupra legii mozaice, în care e fixată învăţătura marilor şcoli rabinice. Conţine 66 de tratate. Este compus din Mişna, Ghemara şi Baraita.

MIŞNA - repetarea legii. Structurată în secolele II-III. O codificare a legii orale, fixarea scrisă a tradiţiei orale.

GHEMARA - sec. IV-VI. Înseamnă completarea legii. Conţine discuţii şi dezbateri, cu explicaţii şi critici ale unor paragrafe mai obscure.

BARAITA - a învăţat. Înseamnă ceea ce e pe dinafară, extern. Discuţiile nu sunt cuprinse în Mişna. De fapt, sunt nişte dicta şi apar mai ales în Talmudul babilonian. Talmudul conţine un exces de subtilităţi artificioase în interpretarea unei probleme, a unui text, etc. Tendinţa de a privi lucrurile rigid, scolastic, dogmatic.

HALUŢIM - colonişti evrei în Palestina, constituind acolo unităţi de tip socialist, numite Kibuţuri.

ŢADIC - învăţătorul evreu din şcolile elementare.

GALUTH - diaspora

TOB ŞEBEMIŢRIM HAROG pe cel mai bun dintre egipteni ucide-l!

TOB ŞEBINHUSIM HAROG - pe cel mai (mare) dintre şerpi, ucide-l!

TOB ŞEBEAKUM BEŞAAT MILHAMA HAROG - pe cel mai bun dintre păgâni (neevrei) în timp de război, să-l ucizi!

TOB ŞEBAGOIM HAROG - pe cel mai bun dintre goim (neevrei), ucide-l!

Aducem la cunoştinţa abonaţilor noştri că următorul număr al "PUNCTELOR CARDINALE" va apare spre jumătatea lunii Iunie. Ca şi în anul precedent, el va fi un număr dublu şi va avea un număr sporit de pagini.

REDACŢIA

"DIVINA COMEDIE"

În Cântul al nouălea, Dante și Vergiliu trecuseră, cu ajutorul unui sol divin, pragul Cetății Dite (din al șaselea cerc al Infernului). În morminte încinse de flăcări, rânduiți pe cete, se chinuiesc ereticii. În acest al zecelea cânt, Dante îi întâlnește printre osândiți pe concetățenii săi, Farinata degli Uberti (un adversar ghibelin, care-i prevestește exilul) și Cavalcante Cavalcanti (tatăl vestitului poet Guido Cavalcanti, prieten al lui Dante și ginere al lui Farinata).

Suntem introduși în atmosfera politică a epocii – factor important în biografia lui Dante (partizan al taberei guelfilor). Acesta se arată profund tulburat de profeția lui Farinata (poetul a și murit în exil, după o lungă despărțire de vatra lui florentină).

Ilustrația este a lui Sandro Botticelli (sec. XV). În colțul din stânga, jos, iese în evidență racla incandescentă destinată papei Anastasiu II (de care Dante va pomeni, în treacăt, la începutul Cântului al unsprezecelea), considerat pe nedrept eretic (dintr-o confuzie cu împăratul Anastasiu I, cu care fusese contemporan).

INFERNUL
- CÂNTUL AL ZECELEA -

1 *Pornind Virgil pe-o cale mai ferită,*
printre zidiri și-ncinsele morminte,
urmai la rându-mi umbra lui grăbită.
4 *"O, tu, preavrednic și-nțelept părinte,*
care mă-ndrumi pe-acest meleag", zisei,
"fii bun și spune-mi, ca să iau aminte,
7 *e oare chip de a-l vedea pe-acei*
ce zac în gropi? Căci lespezile-s date
de-o parte, și nu-i strajă pânăla ei..."
10 *Iar el spre mine: "Fi-vor ferecate*
când ei vor reveni din Iosafat
în trupurile astăzi lepădate.
13 *Să șadă-aci în gropnițe li-e dat*
acelor ce, cu Epicúr, crezură
că sufletul cu trupul piere-odată.
16 *La tot ce-mi ceri cuvânt de-nvățătură*
răspuns afla-vei limpede de-ndată;
ba chiar și la ce buzele-ți tăcură..."
19 *Zisei: "De nu-mi vădii gândirea toată,*
a fost, maestre-al meu, din cumpătarea
la care însuți mă-ndemnai odată..."
22 *"Vlăstar toscan, ce viu îți tai cărarea,*
ales grăind, prin arsa-n veci cetate,
te-ndúplecă să-ți tragi nițel suflarea!
25 *Pe cât te-arată vorbele-ngânate,*
ești din ilustra patrie pe care
și eu cândva am necăjit-o poate..."
28 *Fără de veste, dintr-o raclă, atare*
cuvânt răzbise; eu, înfricoșat,
spre domnul meu mi-am căutat scăpare.
31 *Ci el: "Te-ntoarce! Ce te-a apucat?!*
E Farinata: de la brâu în sus
ai să-l zărești din groapă ridicat".
34 *Atunci spre-acela ochii mi s-au dus*
și l-am văzut cum pieptu-și semețește,
să-nfrunte parcă iadul, nesupus.
37 *Cu mâna lui maestrul, părintește,*
spre el mă petrecu printre morminte,
zicându-mi: "Vorba bine-ți cumpănește!".
40 *Pe buza gropii-ajuns, el luă aminte*
la mine; și, cu-o undă de mânie,
mă iscodi: "Pe cine-avuși părinte?".
43 *Cum să-l ascult nutream dorință vie,*
din care neam mă trag i-am deslușit;
el se-ncruntă, nemulțumit s-o știe,
46 *și-mi zise: "Groaznic i-am mai dușmănit,*
și eu și toți din tagma mea, drept care
de două ori surghiun au suferit".
49 *"Goniți, ei s-au întors din lumea mare",*
răspuns-am eu, "de două ori la rând;
ai voștri nu-s de-această artă-n stare".
52 *Atunci zării din groapă ridicând*
o altă umbră capul către mine,
abia-n genunchi, pe cât socot, șezând.
55 *Cătă-mprejur, cu gând că poate vine*
și-alt suflet viu pe calea dată mie;
văzând că-s singur, prinse să suspine:
58 *"Dac-ai ajuns în ocna de orbie*
prin harul minții, cum de nu-i aci
și fiul meu, care-i asemeni ție?!".
61 *"Eu nu purced prin mine însumi, ci*
o călăuză am, pe care poate
Guido-al tău destul n-o prețui".
64 *Vorbirea lui și caznele-ndurate*
mi-au fost vădit pe cine-aveam în față,
încât știam cum să-i răspund la toate.
67 *"«N-o prețui» ai zis? Dar nu-i în viață?",*
strigă atunci, cătând să se ridice;
"Pierdu și el a soarelui dulceață?".
70 *Cum eu nu mă grăbii de a-i mai zice*
vreo vorbă drept răspuns, în racla lui,
răpus de jale, se lăsă să pice.
73 *Iar celălalt, semeț, la glasul cui*
popas făcusem, neclintit rămase
și vreun fior într-însul nu văzui;
76 *ci-urmând de unde vorba o lăsase:*
"Că arta-aceea-ai mei n-o învățară –
mai greu o-ndur ca focul de sub oase.
79 *Dar n-o s-apuce a cincizecea oară*
să dea ocol cea care-aici domnește
și vei afla că arta nu-i ușoară.
82 *Spre dulcea lume sufletu-ți tânjește,*
dar zi-mi: de ce-i hain acel popor
și chiar prin legi pe-ai mei îi urgisește?".
85 *Iar eu: "Acel măcel îngrozitor,*
ce-al Árbiei vad l-a înroșit odată,
cuvânt ridică-n templu contra lor".
88 *Clătind din cap, cu voce suspinată,*
"Nu singur fost-am", zise, "iar temei
de nu aveam, n-aș fi luptat vreodată;
91 *de unul singur însă, când ai mei*
voiau Florența-n pulbere-a preface,
i-am înfruntat deschis, de dragul ei".
94 *"Găsească-și toți ai tăi deplina pace",*
grăit-am eu, "dar nodul care-mi ține
gându-ncâlcit, te-ndură și-l desface.
97 *Pe cât aud, voi, cei de-aici, știți bine*
de nu ce-i azi în lumea de afară,
dar ce aduce vremea care vine".
100 *"Vedem, ce-i drept, dar, ca prezbiții, doară*
acele lucruri ce-s departe", spuse;
"e tot ce-avem în bezna asta-amară;
103 *cele ce sunt ori stau să fie nu se*
vădesc pe-aci, iar de mai știm de voi,
e doar prin vești de răposați aduse.
106 *Cred că pricepi că se va stinge-n noi*
și-acest din urmă licăr când vecia
va-nfrânge timpu,-n veacul de apoi".
109 *Atunci, simțindu-mi eu vinovăția,*
grăii: "Să-i spui și celui ce-a căzut
că Guido morții nu-i dădu simbria;
112 *iar de-am rămas la întrebarea-i mut,*
e pentru că răspuns cătam în minte
la tot ce tu să-mi deslușești ai vrut".
115 *Deja maestrul mă-mbia-nainte,*
așa că iute-l întrebai cu cine
mai împărțea încinsele morminte.
118 *Răspunse: "Mii de umbre ard ca mine:*
și Frederic, și Cardinalul, și...
Dar despre ceilalți a tăcea-i mai bine".
121 *Pornii, de-ndată ce-n mormânt pieri,*
spre vechiul bard, gândind înfiorat
la tâlcul dureroasei profeții.
124 *Din mers, Virgil mă iscodi mirat:*
"Ce gânduri negre te frământă oare?";
deci îi spusei de toate, răspicat.
127 *"Să-ți amintești de vorbele-i amare!" –*
cel înțelept atunci mi-a poruncit;
și-un deget ridicând: "Și-ai grijă mare
130 *când întâlni-vei chipul strălucit*
al celei ce le luminează toate,
căci de la ea afla-vei însutit!".
133 *Prinzând apoi prin stânga a răzbate,*
de zid ne depărtarăm pe-o cărare,
spre fundul unei văi întunecate,
136 *ce răspândea o jalnică duhoare.*

într-o nouă versiune românească
de *Răzvan Codrescu*

NOTE:

Versul 11 – Valea Iosafatului este asociată, în tradiția creștină, cu Judecata de apoi, când sufletele își vor recăpăta trupurile în care au trăit pe pământ.

Versul 18 – Vergiliu a înțeles dorința nemărturisită a lui Dante de a vorbi cu unii dintre cei osândiți acolo.

Versul 22 – Începe să vorbească, pe neașteptate, înălțat peste propria raclă, Farináta degli Ubérti (m. la Florența, în 1264, cu un an înainte de nașterea lui Dante).

Versul 39 – Vergiliu îl sfătuiește pe Dante să fie cumpătat, știind că cei doi florentini fac parte din tabere rivale.

Versul 60 – Cavalcante Cavalcanti întreabă de fiul său, poetul Guido Cavalcanti, pe care-l socotea egalul lui Dante.

Versurile 62-63 – Poate fi vorba atât de Vergiliu, cât și de Beatrice.

Versurile 79-81 – "Cea care domnește" peste beznele infernale este Luna. Nu vor trece 50 de luni lunare și Dante va vedea cât este de grea întoarcerea în Florența.

Versurile 85-86 – Pe râul Arbia (de lângă Montaperti) guelfii florentini fuseseră decimați de o coaliție a forțelor ghibeline, cu puțini ani înainte de nașterea lui Dante.

Versul 116 – Este ultima întrebare pe care Dante i-o pune lui Farinata.

Versul 119 – Este vorba de împăratul romano-german Frederic II (m. 1250), bănuit a fi avut idei schismatice, și de cardinalul ghibelin Ottaviano degli Ubaldini (m. 1274).

Versurile 130-132 – Vergiliu se referă la Beatrice.

Note pe marginea unei cărți

PROCESUL REEDUCĂRII

(De ce și ce au fost demascările de la Pitești și Gherla)

Cine ți-a scos ochiul? - Fratele meu. - D'aia este așa de adânc!

(Nastratin).

I. Citind volumul *Documente ale procesului reeducării din închisorile Pitești, Gherla*, din colecția "Memorialul ororii" (F.I.D. Ed. Vremea, București, 1995, 924 pp.) m-am trezit revenind în infernul închisorilor comuniste din anii cincizeci. Pe unii dintre cei ale căror declarații sunt reproduse în carte i-am cunoscut în perioada care a urmat imediat încetării violenței fizice. Teroarea morală, însă, era încă în toi. Intrigat de acest comportament inexplicabil al studenților, am început să mă interesez mai îndeaproape. Din iarna lui 1952 (beciurile securității din Constanța, continuând la Gherla și Aiud) și până la expulzarea deghizată, am făcut o anchetă amănunțită, în limita posibilităților existente în închisoare, și ajuns în străinătate, am publicat în 1963, pe cont propriu, volumul de mărturii *Pitești - Centru de reeducare studențească*. Ancheta a fost făcută pe viu, printre cei "demascați", studenți și muncitori, cu rănile sufletești încă sângerânde la unii, șiruind puroi la alții, dar nici unul indiferent.

Cum era de așteptat, Occidentul nu mai avea nevoie de mărturii venite de dincolo de cortină, pentru că acestea deranjau "conviețuirea pașnică", pe de o parte, iar pe de alta păreau a scoate în relief o lume care nu era pe placul cerberilor sanctuarului ideologic marxist. Cât privește exilul românesc, acesta a primit-o cu sentimente conforme cu ideea pe care și-o făcea fiecare despre realitatea de acasă. Anunțată ca "o carte de căpătâi pentru toți românii exilați", cu promisiunea de a reveni cât de curând și aprofundat, asupra conținutului, orice referință a încetat brusc în toată presa "democrată" (inclusiv în organul "Comitetului Național Român").

Cartea nu a putut fi publicată într-o limbă străină, toate încercările izbindu-se de un fel de refuz obstinat. Reprezentanții democrației în exil ar fi vrut să o traducă și să o publice într-o limbă de mare circulație, dar "într-o formă care să nu stânjenească anumite cercuri". Neacceptând "conformarea", tentativa a eșuat și aici. Motivul ar trebui căutat în "conviețuirea pașnică", dar și în anumite rezonanțe care iritau urechile prea sensibile ale unora... Au trebuit să treacă doisprezece ani (1975) pentru ca Virgil Ierunca să se încumete să vorbească, la "Vocea Europei Libere", după ce însă adevărul nu mai putea fi escamotat, el "primind din țară un document" care confirma întocmai cele conținute în volum.

Atitudinea Occidentului o puteam înțelege. Memoria lui era acaparată de ororile nazismului și în special de persecutarea și moartea în lagăre a evreilor. *Shoah*, alăturea de care zecile de milioane de morți din imperiul tiraniei roșii păreau simple excese inerente unei revoluții care promitea "des lendemains qui chantent". Doar și Iorga, referindu-se la Revoluția franceză, afirmase că nu se poate face omletă fără ouă sparte, bineînțeles ouăle fiind "celălalt". Am înțeles mai greu și puțin mai târziu rezervele unor exilați. Atitudinea unora dintre ei se oglindește perfect astăzi în atitudinea Editurii Vremea...

Păstram în schimb convingerea că, odată lanțurile scuturate, indiferent când, prima datorie a celor rămași acasă urma să fie dresarea unui inventar complet al ororilor, analizarea cauzelor dezastrului moral și material care a urmat instalării comunismului și căutarea căilor necesare pentru o cât mai grabnică redresare, mai ales pe plan spiritual. Nu mă gândeam la un oarecare Nürnberg urmat de spânzurători sau plutoane de execuție - se vărsase deja prea mult sânge și noi jurasem, încă din 1948, că **nu ne vom răzbuna** - cât la determinarea responsabilității ideologice pentru a feri generațiile viitoare de o tentație satanică. Piteștiul ar fi putut deveni un simbol.

Despre închisori s-a publicat relativ puțin în raport cu dimensiunea apocaliptică a suferinței. Până astăzi, după câte știu, nici un cercetător nu a încercat să facă *o sinteză*. Chiar dacă cineva ar încerca, se va izbi de la început de imposibilitatea accesului la arhivele necesare. Consultarea lor ar fi adus la lumină o lume pe care cei care nu au cunoscut-o direct, nu și-o pot închipui. Povestind unui medic francez câteva frânturi doar dintr-o ședință de demascare de la Pitești, s-a uitat la mine uluit, afirmând sec: "Imposibil!" Și cunoscuse îndeaproape ororile anchetelor *Gestapo*-ului nazist! Autoritățile "emanate" au găsit de cuviință să interzică prin lege accesul la asemenea documente, pentru "liniștea noastră", sau mai degrabă pentru salvarea viitorilor "socio-democrați" (apărători ai drepturilor proprii, dar și răspunzători pentru crimele săvârșite). Ele nu aveau (și nu pot avea nici astăzi) un interes ca să se facă adevărată lumină asupra acestor întunecate pagini ale rezistenței românești împotriva comunismului.

Volumul publicat de "Vremea" rupe acest contract al puterii cu sine însăși și aruncă pe piață, fără nici un fel de rezervă, o mie de pagini de autodenunțări a douăzeci și doi studenți "demascați", mai toți trecuți ulterior prin fața plutonului de execuție, după un proces-simulacru, dinainte judecat de Securitate. Doar Stalin spusese că "morții nu au niciodată dreptate, pentru că nu se pot apăra"!

Într-un "Cuvânt înainte" stă scris: "*Editura Vremea nu și-a arogat dreptul de a face vreun comentariu pe marginea documentelor cuprinse în volum*", se acoperă ipocrit cu afirmația: "*culegerea de față se dorește a fi doar un izvor de informație nudă, un instrument de lucru*"; își arogă o diplomă de "obiectivitate", scriind: "*ne facem totuși[?] datoria să avertizăm cititorul că aceste documente sunt emanația autorităților comuniste și, cu atare, reprezintă strict punctul de vedere al acestora*"; pentru a conchide senin: "*Sperăm ca această carte să contribuie la dezvăluirea imaginii reale a unor fapte istorice*". Dacă aceste documente **sunt** emanația autorității, în ce măsură studenții de la care au fost smulse mai pot fi considerați ca autorii *autentici* ai acestora? Chiar dacă la sfârșitul fiecărei declarații figurează nelipsita formulă "semnez liber și nesilit de nimeni". Și cu ce drept moral editura respectivă lasă să se înțeleagă că ele prezintă o "imagine reală"? Nu se întreabă și nici nu se justifică. Ba cu acestea crede că s-a spălat pe mâini!

Citind cartea, am avut impresia clară că aceste declarații erau publicate nu în scopul unei analize obiective a faptelor, ci exact al unuia contrar: acela de a prezenta pe cei anchetați, judecați și apoi asasinați fizic, după ce le asasinaseră sufletele, ca adevărați monștri. Revin la studenții ale căror declarații sunt publicate în carte.

Care le-a fost vina? Ca studenți, toți cei "anchetați" arestați și judecați pentru acte de rezistență împotriva regimului comunist făcuseră parte din Mișcarea Legionară, dar mai ales din Frățiile de Cruce, piatra de poticnire a anchetatorilor care nu reușeau să le frângă cerbicia. Printre victimele demascării au fost și studenți provenind din alte partide sau organizații de rezistență (regaliști, liberali, țărăniști, ba chiar și câțiva socialiști și doi sioniști - după unii frontieriști; a fost chiar și un hoț de buzunare, care s-a dat drept student, crezând că printre ei viața va fi mai suportabilă!!). Documentele prezentate nu fac nici un fel de referință la aceștia și nici nu le menționează măcar existența în Pitești. Și totuși, printre ei, au fost destui cărora li se pot reproșa exact "aceleași vini" ca și cele reținute împotriva legionarilor. Nu este vorba, deci, de o prezentare obiectivă a tragicei realități a demascărilor, ci de una partinică, într-o lumină destul de clară și cu intenția ușor de identificat. Pentru oricare Român mai puțin la curent cu realitățile anilor întunericului, declarațiile nu pot fi luate decât ca mărturii libere, făcute de bună voie, fără presiuni. În concluzie, judecata nu putea fi decât dreaptă, iar sentința meritată! Exact ceea ce mi-a afirmat un prieten exilat de multă vreme, care a citit cartea, dar care era prea puțin informat asupra realităților din închisori...

Un simplu sentiment de pudoare îi obliga pe cei care se vor "obiectivi" să nu recurgă la asemenea mijloace josnice, pentru că cei uciși nu se mai pot apăra, iar cei care au supraviețuit demascărilor nu s-au preocupat niciodată de "ce va spune cutare", ci și-au purtat și își mai poartă crucea și astăzi, cu nădejdea că lecția lor ar putea fi de folos urmașilor, în măsura în care suferința lor va fi cunoscută în adevărata ei dimensiune. Ce crimă mai odioasă decât aceea de a ucide speranța celui care crede că suferința lui poate fi îndemn la ferirea de păcat?

Pentru a judeca un fapt istoric, o condiție singură și suficientă este aceea de a dispune de toate documentele care concurează la identificarea lui. Or aici, în afara tezei Securității, nu se poate găsi nici umbră de altceva. Nu numai că nu ni se prezintă nici un document din care să reiasă atmosfera în care aceste declarații au fost smulse, dar editura mai are și îndrăzneala să afirme că "*lipsa unor documente care, în mod firesc ar fi trebuit să existe în dosarul procesului (declarațiile martorilor la proces, ultimul cuvânt...), se datorează fie absenței lor din dosar[?!], fie condițiilor de stress [!] în care a avut loc selectarea materialelor de arhivă*"! Cu alte cuvinte, editura admite, cu o naivitate dezarmantă, că dosarul este trunchiat! Mai departe, despre stress-ul cui nu îndrăznește să vorbească editura? Și de ce a trebuit ca aceia care făceau selectarea documentelor ("tualeta", spuneau securiștii când eliminau din dosare declarațiile care nu le conveneau) să fie stresați? Cine avea puterea să sustragă documentele care lipsesc din dosar? Doar ele au fost puse la dispoziție de un organism menționat, SRI-ul, în paza căruia ar trebui să fie, în mod normal, toate declarațiile anchetaților, toate rapoartele anchetatorilor, toate "fondurile secrete" moștenite de la fosta Securitate. Dacă documentele lipsesc, ele au fost sustrase cu un scop determinat, nemărturisit, deci cu intenția vădită de a prezenta adevărul într-o lumină care convine manipulatorului (de altfel, destul de ... transparent). Editura mulțumește serviciului (SRI) care i-a pus la dispoziție actele, "*în ciuda apariției unor obstacole de origine necunoscută*[?] și nu se întreabă deloc *de unde* și *de ce* apar aceste obstacole. De altfel, într-un regim care se pretinde democratic, cine își poate aroga dreptul de a pune "obstacole" fără ca justiția să-și spună cuvântul? Pentru un document care vrea "*să contribuie la dezvăluirea imaginii reale a unor fapte istorice*", modul lamentabil în care este prezentat spune multe...

Fără îndoială, aceste documente sunt, într-un fel, *materialmente*, autentice. Vărsarea lor în dosar este absolut necesară. Publicarea lor însă într-o carte, fără nici o referință la contextul în care au fost obținute și nici la ansamblul procesului, care de obicei cuprinde două părți, interzice *moral* acceptarea lor fără rezerve. Or aici nu apar decât acuzațiile procurorului și... autoacuzațiile acuzaților! Au participat oare la acest proces și avocați ai apărării? Editura Vremea manifestă cel puțin un total dispreț pentru cauza "anchetaților", dacă nu o complicitate conștientă la opera de culpabilizare postumă și de denigrare a lor. (După anumite amenințări proferate din partea unor "democrați" care dispun de puteri oculte: "Dacă nu vă dați pe brazdă, dacă nu vă astâmpărați... vom publica dosarele demascărilor...", îndoiala nu prea încape). Dar, pentru ca să capete adevărată valoare de mărturie, să devină credibile, ele trebuiau prezentate nu separat, ci într-o grupare a tuturor documentelor din întregul proces, începând cu pregătirea psihologică, foamea, schingiuirile inimaginabile care au precedat și au făcut posibile demascările, **declarațiile luate sub cnut în timpul demascărilor** și exploatate de Ministerul de Interne, cele ale "lucrătorilor" MAI, securiști încă în viață și care au participat la arestările și anchetele care au urmat. Mai trebuiau adăugate, în mod obligatoriu, și mărturiile celor care, deși cu rănile poate încă necicatrizate, au avut curajul să publice propriile lor suferințe în toată oroarea lor (Magirescu, Timaru, Bordeianu, Demostene Andronescu [Aiud], Grigore Dumitrescu etc.).Concluzia ar fi urmat firesc, fără concursul SRI-ului, pentru că cititorii nu sunt imbecili.

În lumina acestor realități, o discuție fără patimi și fără părtinire poate fi posibilă? Nu numai asupra a ceea ce eu am numit "fenomenul Pitești" ci, prin extindere și la demascările "bătrânilor" care au avut loc după 1961 în închisorile Aiud, Botoșani, Râmnicul Sărat, etc. Eu cred că da, dacă se depășește atitudinea de "parte".

Voi enumera mai jos câteva idei (ipoteze) care m-au frământat de-a lungul anilor și care cred că, analizate la rece, pot contribui la **înțelegerea** acestui fenomen, pentru *o judecată mai obiectivă*. Înainte, însă, este necesară o prezentare a climatului care a dominat în perioada demascărilor și a substratului ideologic ce a motivat această experiență, făcând-o, într-un fel, inevitabilă.

Dumitru BACU

(Va urma)

ÎNTRE DECEPŢIE

Citind articolul *Pe marginea unei decepţii* ("P.C.", Nr. 1/61, p.15), am rămas cu impresia neplăcută că "limba *pură* a tinereţii" nu e chiar atât de pură. Anumite idiosincrazii îmi fac impresia că e vorba de o "decepţie", în sensul pe care îl dau englezii acestei expresii: *a înşela, a amăgi, a trişa.* "Membri ai Legiunii au comis *inexpiabile greşeli*", "*erorile înaintaşilor, paseism unilateral*", dar mai ales "*nici un intelectual de marcă al acestei ţări nu îşi mai exprimă deschis astăzi simpatia faţă de* **ideologia Gărzii de *Fier*"** (nu doctrina Mişcării Legionare! - mică scăpare revelatoare). Coincidenţa suspectă cu campania "discret obiectivă" antilegionară a Dlui Pleşu, cu discursul "demascator" al Preşedintelui Iliescu "cu prilejul comemorării a 55 de ani de la asasinarea lui Nicolae Iorga şi a altor personalităţi ale vieţii politice şi culturale de către legionari" (din Noiembrie '95) şi cu demascarea SRI-stă a celor care vor să "reabiliteze" Mişcarea Legionară, dă şi ea de gândit. Dacă tânărul autor a fost vreodată "amăgit", pare că vrea să lămurească pe toată lumea că acum e cuminte.

Sunt întru totul de acord cu Dl. Codrescu că "o grupare care ajunge să se recomande public prin astfel de figuri", ca Dnii Şerban Milcoveanu şi Ion Coja, "**e limpede că nu mai poate obţine vreun credit în actualitate**" ("P.C.", Nr.1/61, p.2). Dar această afirmaţie trebuie totuşi calificată. Adevărul este că Mişcarea Legionară (câtă mai este) **NU se recomandă public** prin Dl. Milcoveanu (şi nici **nu s-a recomandat vreodată**), pentru simplul fapt că Dl. Milcoveanu nu e doar un personaj de un "incomensurabil ridicol", ci pentru că el a încetat să fie membru al Mişcării Legionare cu multe zeci de ani în urmă. Dl. Milcoveanu şi-a asumat **singur** rolul de reprezentant al Mişcării, sprijinit de mediile interesate în crearea "decepţiei", chiar a confuziei. Dl. Milcoveanu a fost mereu "reprezentantul" agreat şi pus în faţă, de către Partid şi Securitate, al "Mişcării". Cine citea prin anii '70 insanităţile publicate de Partid despre Mişcarea Legionară, dădea peste numele Dr-ului Milcoveanu. Cercetaţi *Magazin Istoric* de prin anii '70 şi lucrarea de bază *Garda de Fier -Organizaţie teroristă de tip fascist* de Ion Spălăţelu şi Mihai Fătu, Dl. Milcoveanu este pus să apară la televiziune, i se iau interviuri, **tocmai pentru că se ştie că o să se râdă de el**, de poveştile abracadabrante al căror martor a fost doar el. Iar Mişcarea nu se recomandă nici cu Dl. Coja, pentru faptul prea evident că Dl. Coja nu a fost niciodată legionar. Dl. Pleşu îi plăteşte poliţe mai vechi, din vremea Proto-cronismului. Nu văd totuşi ce interes poate avea Dl. Coja, om cu ambiţii politice, în a-şi manifesta simpatii, chiar târziu descoperite, pentru Mişcarea Legionară. Simpatia direct afişată pentru astfel de mişcări este sever sancţionată (vezi, de pildă, cazul reputatului istoric englez David Irving: autor a numeroase lucrări **definitive** în problema Holocaustului, căruia autorităţile germane, canadiene, australiene - îi refuză cu îndărătnicie dreptul elementar de a vizita ţările respective. David Irving a reversat, la Curtea Supremă a Australiei, decizia Ministrului Imigrării de a nu-i acorda viza de intrare în Australia, deoarece "contesta Holocaustul", obţinând chiar însemnate despăgubiri materiale. Cu toate acestea, ordinul ministerial a rămas în vigoare, în ciuda ilegalităţii sale flagrante! Profesionalismul istoric nu este agreat. Trăim în epoca în care adevărul este utilizat doar ca să dea credibilitate ficţiunii care îl va înlocui până la urmă! Dl. Pleşu nu ar avea nici un avantaj arătându-şi vreo urmă de simpatie pentru legionari; a avut şi are destule avantaje fiind "anti". Dar când ştim că Dl. Coja a fost un semnatar al "Apelului celor şapte", atunci totul devine mult mai limpede, chiar luminos. Ne mai este vie în minte penibila întrecere de slugărnicie la care s-a dedat aproape întreaga suflare politică şi intelectuală românească în acea împrejurare. I se poate reproşa Dlui Coja că i-a furnizat Dlui Pleşu un avantaj nesperat, în căutarea căruia era demult: acela de a putea lega PUNR-ismul cu legionarismul. Vedeţi cine îl atacă pe Dl. Moses?...

M-a mirat surprinzătoarea timiditate a Dlui Codrescu în faţa "răutăcioasei satisfacţii" a Dlui Pleşu, care ar fi "demontat" cu uşurinţă "gafele" Dlui Ion Coja privind "naiva legendă" a absolvirii Mişcării Legionare de "fascism" chiar de către Tribunalul de la Nürnberg. Dl. Coja nu a gafat argumentând acest lucru, ci nesusţinându-şi afirmaţiile cu documente, vorbind în vag despre "lipsa argumentelor ştiinţifice pentru demonstrarea presupuselor crime legionare împotriva evreilor" oferindu-i Dlui Pleşu o victorie prea facilă şi care va rămâne nejustificat în contul său, permiţându-i să afirme ritos că omorârea evreilor sub comandă legionară nu "se demonstrează", ci se "atestă" prin documente. Ei bine, tocmai aceasta **NU se atestă prin documente**, pentru că *aceste* documente nu există! Aceasta doar "se demonstrează"

Jost AMMAN, Pescarul (1968), *Gravură în lemn*

printr-un silogism facil (cu premise false): "Legionarii erau nazişti, naziştii au omorât evrei, deci legionarii au omorât evrei"! Dl. Pleşu nu se află aici în dilemă, ci în flagrant delict de mistificare a cititorilor săi. Naivă nu e "legenda", ci credinţa că în ochii anumitor "tribunale" orice decizie a altor tribunale poate fi nulă. E adevărat că Mişcarea Legionară nu a fost absolvită oficial de Tribunalul de la Nürnberg, **deoarece nu a ajuns niciodată** în faţa acestui tribunal. Legenda - nu naivă, ci foarte interesantă - este că Mişcarea a "scăpat" de judecata pe care o *merita*, datorită unei anumite protecţii oculte (...)

Dovezile există, chiar dacă ascunse sub tone de verbiaj "holocaustist". Atunci când s-a încercat readucerea pe tapet a crimelor "gardiste" (cazurile Boldeanu şi Trifa, primele salve de artilerie în neobosita campanie holocaustistă de extorcare de despăgubiri, care nu s-a încheiat nici azi, cu toate înfrângerile suferite pe câmpurile de luptă ale tribunalelor încă necorupte cu totul ale lumii "libere"), **urmărindu-se condamnarea de principiu a Mişcării Legionare, dincolo de persoanele implicate, pentru "antisemitism"**, tribunalele s-au aflat în imposibilitatea de a o face, cu toate presiunile unor campanii furibunde de presă. La faimosul proces al Preotului Vasile Boldeanu de la Biserica Română din Rue Jean de Beauvais - Paris (intentat de Preotul Boldeanu, pentru calomnie, foştilor "rezistenţi" stângişti izraelito-franţuziţi din Ligile nazistofage), Vasile Iasinschi (citat ca martor, în calitatea sa de fost Ministru al Sănătăţii de la 6 Septembrie 1940 la 23 Ianuarie 1941, de şef al Organizaţiei Legionare Bucureşti şi de înlocuitor al Şefului Mişcării Legionare - Horia Sima) a dat următoarea declaraţie: "...*În Februarie 1946, la Badgastein, în zona de ocupaţie americană, am fost arestat de către Americani şi transferat în Lagărul Marcus Worr de la Glasenbach, din apropiere de Salzburg, în calitate de Şef al Mişcării Legionare. Acolo se aflau alţi reprezentanţi ai naţionalităţilor care se aflau în Germania. Am dat toate declaraţiile şi am completat toate formularele care mi s-au dat. În timpul procesului de la Nürnberg, am fost chemat de urgenţă, într-o noapte, ca să expun poziţia Mişcării Legionare şi acţiunea sa politică în timpul războiului, aceasta (expunerea) fiind necesară*

ŞI "DECEPŢIE"

lucrărilor Tribunalului crimelor de război de la Nürnberg. ***Ca urmare, în sentinţele care au fost redactate împotriva indivizilor şi organizaţiilor politice implicate în proces, a devenit clar că Mişcarea Legionară şi reprezentanţii ei, deţinuţi în lagărele germane de prizonieri politici, nu au participat la al doilea război mondial. Culpabilitatea de criminal sau criminal de război nu a fost reţinută la adresa ei şi nici la adresa indivizilor (aparţinând Mişcării - n.n.) Această decizie se află în arhivele Procesului de la Nürnberg*** *(subl. n.) Am fost pus în libertate imediat. Alăturat, fotocopia de eliberare cu specificaţia* ***"Gefreiung von nationalsocialismus und militarismus"*** *(subl. în text) (neurmărire pentru naţional-socialism şi militarism). Adaug că* ***nici un Român din exil*** *(subl. n.), în toate ţările lumii libere, nu a fost acuzat de a fi fost criminal de război. Dată azi, la Madrid, 29 Ianuarie 1973"* (Jean Miloe, *La riposte aux attaques du gouvernement roumain contre l'Eglise Roumaine de Paris*, Paris, 1976, p.309). De amintit, de asemenea, că nici un membru al Guvernului de la Viena nu a fost extrădat, deşi Guvernul Român îi pusese pe toţi, pe listele înaintate Aliaţilor, ca criminali de război, iar unii aveau condamnări din timpul lui Antonescu (condamnări care nu au fost anulate după căderea regimului Mareşalului). Declaraţia a fost înregistrată la Notariatul din Madrid, în 29 Ianuarie 1973, şi a servit ca piesă de bază în anihilarea primelor încercări de a îneca şi Mişcarea în mlaştina fetidă a Holocaustului! De amintit că la procesul lui Boldeanu o mărturie decisivă a adus rabinul Alexandru Şafran! Cei care susţineau "criminalitatea" Gărzi(lor) de Fier au fost **condamnaţi pentru calomnie**. De notat că "Garda de Fier" nu figura printre organizaţiile "subversive" (în număr de vreo 115) listate de autorităţile de Imigrare americane ca împiedicând obţinerea rezidenţei la data intrării lui Trifa în SUA (1950). Cine urmărea Radio Europa Liberă în timpul procesului Trifa, ştie că Israelul a refuzat oferta americanilor de a-l extrăda în Israel, pe motiv că, dacă nu se dovedeşte vinovăţia sa, va trebui să-i acorde rezidenţa! Asta se întâmpla în vremea când SUA refuza României statutul de "naţiune favorizată", nu pentru abuzurile împotriva drepturilor omului, ci pentru că "ascundea materialele revelatoare" în cazul Trifa (materiale care nu existau)! Adevărul este că însuşi Departamentul de Justiţie american ascundea documentele, pe motiv că "afectează Securitatea Naţională", totul pe fondul unei campanii de teroare, cu bombe reale detonate în biserici româneşti (de către o "Jewish Armed Resistance") şi cu manifestaţii de intimidare, organizate de anumite foruri evreieşti (ca "Jewish Defence League"). Aceste documente, e clar, disculpau "Garda de Fier"! Şi, după cum se ştie, a fost trimis ca "martor" odiosul Moses Rosen, cu toate că fusese făcut de râs şi la procesul lui Boldeanu, de chiar Alexandru Şafran. (A se consulta Gerald J. Bobango, *Religion and politics: Bishop Valerian Trifa and his times*, East European Monographs, Boulder, Distributed by Columbia University Press, New York, 1981). Vasile Iasinschi a fost şi el contactat, împreună cu Mihail Sturzda (fostul ministru de externe în guvernul naţional-legionar) şi fiul său, Ilie-Vlad Sturzda, fost şef al Organizaţiei Legionare Iaşi. De remarcat că în Australia exerciţiile de isterie colectivă programate cu ocazia proceselor "criminalilor de război" (toţi ucraineni, lituanieni, letoni - şi care, spre cinstea sistemului juridic australian, au fost toţi achitaţi) s-au izbit de un sănătos scepticism al populaţiei australiene, care chiar a întrebat unde s-au dus cele 30 (treizeci) de milioane de dolari azvârliţi pentru aceste procese într-o perioadă de recesie şi şomaj. În absolut nici unul dintre procese nu s-au putut aduce dovezi **specifice**, în ciuda milioanelor cheltuite: doar eternele filme cu cadavre desgropate, care s-au dovedit până la urmă a fi ale ucrainenilor ucişi de NKVD! Bineînţeles, filme despre holocaustul comunist sunt date, de regulă, la ore târzii din noapte, pe canale care nu sunt privite decât de foarte puţini. Celălalt "Holocaust" e prezent, cel puţin de două ori pe săptămână, pe toate canalele comerciale, la orele de vârf...

Neavând la îndemână "Dilema", am fost în dilemă dacă Dl. Pleşu spunea pe nume care era "drama autentică şi nevoia reală" din "măruntaiele obscure ale programului legionar", care au atras "capete strălucite" (printre care şi pe maestrul său, de care are desigur grijă să se "despartă": se pare că în aerul rarefiat de la Păltiniş s-au produs mereu tot felul de "despărţiri"!). Aflu că da, ba chiar că ţine să o arate cât mai limpede ("antisemitismul"!), ceea ce vădeşte că în problemele esenţiale Dl. Pleşu nu prea are...dileme! Acestea sunt pentru publicul cumpărător. Hai să zicem că antilegionarismul său e un reflex moştenit din epoca studenţiei şi ascensiunii sale fulminante (anii '70), ticuri mentale, "încremeniri în proiect" şi nu are nimic de a face cu faptul că Petre Roman, în al cărui guvern Dl. Pleşu a fost Ministru al...Culturii, era fiul tovarăşului Valter Roman, despre care ştim toţi cine era (brigadirul internaţional din Spania şi din rezistenţa Franceză) [...] Limbajul Domniei sale nu diferă esenţial (decât că nu e atât de grobian şi îşi maschează mai bine accentele de ură patologică) de cel al participanţilor la *Sesiunea ştiinţifică privind analiza critică şi demascarea fascismului în România*, Bucureşti, 4-5 martie 1971, sub îndrumarea tovilor Ion Popescu-Puţuri şi Valter Roman (lucrările au fost publicate de Editura Politică - de sub direcţia aceluiaşi tov. Valter Roman - în volumul *Împotriva fascismului*, Bucureşti, 1971). Lectură recomandabilă. Şi nu e de mirare nici de ce Dl. Pleşu a preferat limbajul fumegos al "Dilemelor" confruntării cu documentele. N-ar fi trebuit să aştepte ca legionari pe care să-i poată ridiculiza să-l "convingă prompt şi pertinent": era de ajuns să fi citit măcar puţinele materiale legionare care s-au publicat deja în ţară, măcar câteva dintre cele 155 de titluri oferite de Dl. Codrescu în numărul din Februarie şi mai ales celebra *Cartea Neagră: Suferinţele Evreilor din România*, 1940-1944, a lui Matatias Carp, Bucureşti, Atelierele Grafice SOCEC & Co S.A.R., 1946, ca şi articolele din *Revista cultului Mozaic* (numerele pe ianuarie din 1975, 1976, 1981) unde "sutele de mii de evrei" omorâţi în Ianuarie '41 sunt pomeniţi **nominal** (120!), fără să se dea nici o indicaţie asupra "criminalilor". Îl ştim pe Dl. Pleşu om cu fetişul "acribiei"...

Dezamăgirile intelectuale ale Dlui Pleşu sunt aceleaşi cu ale "Establishment"-ului antilegionar dintotdeauna. "*Garda de Fier a avut atât de puţine idei, dar, în schimb, a avut atâtea patimi, afecte, vicii, apucături şi năravuri, atâtea divagaţii şi fantasmagorii, încât "ideologia" ei politică era înecată într-o elucubraţie religioasă fantastică, tulbure şi anarhică până la demenţă, cu accente de primitivism şi sălbăticie, de animalitate şi bestialitate, de dezlănţuire oarbă a unor instincte de fiară... Este imposibil de admis că această viziune apocaliptică, tenebroasă şi dementă, găsea crezare cu adevărat la cei* ***cu studii mai înalte***... Citatele sunt luate din cuvântarea Prof. univ. George Ivaşcu, "O «ideologie» monstruoasă", în vol. *Împotriva fascismului*, pp. 108, 116. Recomand din nou lectura acestor "contribuţii", pentru a se vedea atitudinea de sectă religioasă, tonul exaltat de conştientă blasfemie al pretinselor "atitudini ştiinţifice" ale celor coordonaţi de tov. Valter Neulander - Roman. Citiţi tot acolo şi "contribuţiile", nu mai puţin penibile, ale unor Şerban Cioculescu sau C.C. Giurescu, ca să se vadă unde stătea "intelectualitatea" românească, "capetele strălucite", cu "**studii înalte**".

Dar nu pot să fac nici eu, în acest caz, mai mult decât a făcut Dl. Codrescu. Şi eu mă tem mai mult de cuvintele Scripturii decât de posibilele reproşuri ale Dlui Pleşu şi cosectanţilor săi. "*Ci Dumnezeu şi-a ales pe cele nebune ale lumii ca să ruşineze pe cei înţelepţi, pe cele slabe ale lumii ca să dea de ruşine pe cele tari, pe cele de neam prost ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe cele ce nu sunt, ca să dea jos pe cele ce sunt* (**I Cor.** 1, 27-28)". "*Pentru că nebunia lui Dumnezeu este mai înţeleaptă decât înţelepciunea oamenilor şi slăbiciunea lui Dumnezeu mai puternică decât tăria lor* (**I Cor.** 1, 25)". "*Căci Hristos cel răstignit este pentru Iudei sminteală şi pentru păgâni nebunie* (**I Cor.** 1, 23)". Personal, cred că Dl. Pleşu, pretins "gânditor de formaţie creştină", şi-a ales singur calea: cea a celor 30 de arginţi. Ar putea fi o investiţie foarte profitabilă, dar de prea scurtă durată. Şi tot Scriptura ne spune: "*Să nu vă amăgească nimeni cu nici un chip. Căci ziua Domnului nu va sosi până nu va veni lepădarea de credinţă şi nu se va da pe faţă omul nelegiuirii, fiul pierzării... Pentru că taina fărădelegii se şi înfiripează, numai că este unul care o ţine acum pe loc, până ce va fi dat la o parte. Şi atunci se va arăta cel fără de lege, pe care Domnul Iisus Hristos îl va ucide cu suflarea gurii Sale şi-l va nimici cu strălucirea venirii Sale*" (**II Tes**. 2, 3, 8). Dl. Pleşu ar fi desigur mai înţelept să-şi rezolve dilemele până atunci, iar noi să veghem, căci "*nimeni nu ştie când va veni ziua şi ceasul acela, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl*" (**Mat.** 24, 36).

VLAD PROTOPOPESCU
Sydney - Australia

* Nota Redacţiei:

Dimensiunile excesive ale materialului, ce risca să nu se încadreze nici în două pagini de revistă, ne-au impus reducerea câtorva pasaje, înlocuite cu (odioasele) croşete.

Sperăm că şi autorul şi cititorii se vor arăta înţelegători.

VINEREA MARE

Aş scrie un psalm de ajuns:
vin Paştile
lumina e pe-asfinţit şi-apoi pe Răsărit
la ceasul al nouălea din zi
un fel de moarte-nflorită amin
la ceasul al nouălea din zi
sabie prin sufletul Maicii
la ceasul al nouălea din zi
soarele ca un câine speriat ascuns printre bezne de Stăpân
la ceasul al nouălea din zi
"Tată, ce Mă mai doare de dor crucea din stânga Mea, neiubindă!"
la ceasul al nouălea din zi
un ochi de nor şi ploaie
la ceasul al nouălea din zi
vena plesnită-a pământului
la ceasul al nouălea din zi
lumea văzută din faţă
la ceasul al nouălea din zi
Viaţa iese din Ea din lăuntrul Ei
la ceasul al nouălea din zi
sufletul Domnului, oamenilor, sufletul Domnului
la ceasul al nouălea din zi

Aş scrie cu inima mea cu inima mea
cu inima mea

la ceasul al nouălea din zi

SILVIU BUNTA

AL TREILEA RĂSĂRIT

Spiritualităţile stau adesea sub legi a căror îndrituire ne scapă. Le putem surprinde doar, cu un ochi mirat, în aventura Istoriei. Neputându-le explica până la capăt, suntem siliţi să ne mulţumim cu simpla lor constatare. Dar nici acesta nu este puţin lucru, căci ne putem alege cu un plus de luciditate în faţa destinului câte unei culturi.

O astfel de *lege* pare să fie şi aceea a mutaţiei periodice a Centrului în cultura europeană.

Până la greci, Europa n-a contat ca spaţiu cultural. Spiritul omenesc şi-a început aventura în Vechiul Orient, cu cel puţin două mii de ani înainte de Homer. Europa, ca entitate spirituală, pare să se fi născut odată cu *miracolul* grec. Vreme de mai bine de o jumătate de mileniu - de la Homer până la Aristotel - centrul culturii europene s-a menţinut în spaţiul răsăritean al Eladei.

Apoi s-a ivit, în spaţiul apusean, puterea romană. Grecii au continuat să joace un rol cultural însemnat, dar centrul culturii europene s-a deplasat treptat spre cele şapte coline ale Cetăţii Eterne. Prin Roma Cezarilor intră în cultură Apusul, cu orgoliile lui epigonice. Acolo a găsit creştinismul reşedinţa temporară a *spiritului european* şi mai ales de acolo şi-a început triumfătorul marş transmediteranean.

Dar după câteva veacuri (anul 476) Roma şi întregul Apus intră în *noaptea barbară*. Constantin, simţind din vreme primejdia, se trăsese deja către Răsărit. Constantinopolul, clădit pe locul vechiului Byzantion, avea să devină, pentru vreo mie de ani, centrul necontestat al culturii europene. El va fi *Parisul Evului Mediu*, oraşul-lumină al întregii creştinătăţi. Spre el se vor îndrepta, sălbatici şi râvnitori, cavalerii latini ai Cruciadei a patra; de la el va reînvăţa Apusul lecţia culturii şi din el se vor trage rădăcinile umanismului renascentist.

Din păcate, Bizanţul, părăsit de Occident, avea să se prăbuşească la 1453 sub loviturile necruţătoare ale Semilunei. Centrul culturii europene se strămută din nou spre Soare-apune. În secolele XIV-XV începe cu adevărat spectaculosul destin cultural al Occidentului modern.

În pragul veacului nostru, apusenii încep să-şi resimtă bătrâneţea. Spengler, parcă intuind ceva din această lege tainică a istoriei europene, proclama profetic *Declinul Occidentului*, cu uneltele filosofiei culturii. Viziunea lui, cu toate punctele discutabile, rămâne valabilă în liniile ei mari, realităţile spirituale ale Occidentului confirmând-o cu prisosinţă până azi. Secolul XX n-a fost decât un agitat răstimp de agonie. *Defense de l'Occident*, replica chinuită a lui Massis, n-a fost decât ultimul spasm de ogoliu, savant regizat, al unei supremaţii falimentare; cultura occidentală arată tot mai mult ca un capitol epuizat din istoria culturii europene. Astăzi liniile ei directoare sunt tot mai confuze, *personalităţile* încep să-i lipsească, arta i se spulberă în căutări extravagante, iar gândirea într-un formalism sterp. Nemaiajungându-şi sieşi, încearcă, din instinct, evaziuni în exotic sau *înfieri* culturale. Se simte acolo un deficit crescând de vitalitate creatoare, o bătrâneţe respectabilă, dar neputincioasă. Franţa, bunăoară, a decăzut demult într-o inconsistentă cultură de *mode*, iar Germania de după război este mai mult una *a untului* decât una *a culturii*, cum obişnuia să spună regretatul Constantin Noica.

Sunt semne că o nouă mutaţie a centrului se pregăteşte, fără voia noastră, ascunsă sub aparenţe, cu dospire înceată, în această superbă lume a culturii europene. Logic vorbind, ar fi rândul Răsăritului.

Europa trăieşte astăzi haosul inerent oricărei *crize de trecere*. Occidentul se stinge spiritualiceşte, orgolios şi civilizat. Ce poate face Răsăritul? El ar fi chemat să opună decadenţei occidentale o vitalitate creatoare neistovită, conservată în buna lui *sălbăticie*, precum şi o problematică nouă, izvorâtă din cumplitele lui experienţe istorice.

S-ar zice că-n mersul "dialectic" al culturii europene centrele funcţionează până la epuizarea internă, iar periferiile se regenerează concomitent, urmând ca rolurile să se inverseze, când vremea o cere. Procesul acesta asigură, dacă e să credem istoriei, regenerarea internă, continuitatea în timp şi relativa unitate în spaţiu a culturii europene. În faţa acestui fenomen complex ieftinele orgolii nu-şi mai au rostul, căci orice substituire a centrului este cerută cu necesitate de întregul organism cultural, având un caracter inexorabil. Ar trebui să ne pătrundem de firescul acestei succesiuni şi să înţelegem cu toţii că în această alternanţă legică stă binecuvântarea spiritualităţii noastre. Numai acceptând-o cu înţelepciune dăm dovadă de o conştiinţă autentic europeană. Fiecare *mutaţie a Centrului* devine echivalentul unei soteriologii spirituale înlăuntrul istoriei, un miraculos *principiu intern de autoreglare*, în vederea unei rodnice dăinuiri.

Ceasul Răsăritului pare să fie aproape. Dar va depinde şi de lumea aceasta răsăriteană să-l întârzie sau să-l grăbească prin mişcările ei. Mutaţia se va petrece inevitabil, numai că orice întârziere a ei va fi în detrimentul culturii europene, putând prelungi starea de criză peste câteva generaţii.

În această perspectivă, Răsăritul ar trebui să-şi limpezească, cu mai mult curaj, o conştiinţă misionară, să-şi strângă rândurile, harnic, lucid şi încrezător în resursele sale poate nebănuite. Spiritualitatea răsăriteană ar trebui să-şi reorienteze în unanimitate demersurile sub semnul acestei misiuni istorice, iar nu să se lase pradă (precum *bernardpivotiştii* noştri) seducţiilor vane ale unei culturi occidentale intrate în iremediabil declin. Nu maimuţărind, cu mentalitate colonială, *subţirimile* decadente ale Apusului ne vom împlini menirea culturală în acest ceas de istorie! Sigur că legile funcţionează independent de noi, dar stă în puterea omului alegerea cea mai înţeleaptă a modului de a li se supune. În a sesiza legile şi în a conlucra armonic cu ele stă, în fond, marea virtute a fiinţei umane.

Cultura noastră românească ar putea avea şi ea un cuvânt însemnat de spus în această *renaştere răsăriteană*. Ne aflăm în faţa unei şanse pe care o aşteptăm demult şi pe care s-ar cuveni s-o onorăm în mod exemplar. Spiritul trebuie să se învrednicească în chip specific şi aici, *sub leneşele stele ale polului getic*.

Vasile A. MARIAN

ÎN HĂȚIȘUL GNOZEI

Entuziasmul cu care citisem "Eros și magie în Renaștere" suferise deja o domolire după apariția următoarelor două volume din integrala "I.P. Culianu", când a primit un duș rece cu "Gnozele dualiste ale Occidentului" (Ed. Nemira, Buc., 1995), unde metoda folosită este ridicată la rang de explicație omnipotentă. Căci, așa cum arată și Dl. H. R. Patapievici în postfață (p. 359), istoricul religiilor a suferit după 1986 o radicală schimbare de concepție, prin găsirea a ceea ce referentul numește "o mathesis siuniversalis", o cheie logică aptă să descuie porțile înțelegerii oricărei creații religioase. **Totul** este "mind game", și doar transformările și regulile după care se produc, au realitate. Nu numai științele moderne, dar filosofia și religia sunt de asemenea "procese computaționale"; însăși viața conștientă "pare un continuum fără fisuri numai deoarece deciziile cerute de ea sunt integrate fluxului temporal prea rapid pentru a mai putea fi percepute ca digitale", ne spune autorul prin intermediul lui HRP, la p. 374.

Afirmația că orice proces poate fi analizat ca o secvență de decizii binare, echivalează cu negarea gândirii și făpturii omului **prin simboluri**, negarea actului total și a putinței omului de a se identifica și regăsi plenar în el. Iar glosa consecutivă, privind viața mentală, reprezintă o nefericită mistificare a problemei timpului, privit ca flux unidirecțional, neapărat rapid și abstras oricărei influențe a conștiinței. Aceasta înseamnă nu doar negarea experiențelor yoghine, extatice etc., dar și eludarea altora mult mai banale, la îndemâna tuturor: bunăoară, evidența duratelor diferite calitativ, nu poate scăpa nici unei minți lucide.[1]

Aproape nu-mi vine să cred că elevul lui Eliade neglijează simbolurile, când culturi întregi, dintre care unele încă vii, se sprijină pe capacitatea lor de revelare directă și totală a categoriilor fenomenale sau metafizice.

Cât privește rolul transformărilor dirijate de conștiință, avem surpriza să constatăm că Lucian Blaga, acum 60 de ani, descoperise ceea ce Culianu va numi "setul de reguli" (o specie de operatori logici pe o "materie" dată), doar că nu făcuse confuzia de a le atribui altă funcție decât una epistemică. În acest domeniu, la problema felului în care individul dobândește virtuți cognitive în pofida faptului că utilizează elemente subiective, are excelenta intuiție a constantizării reacției conștiinței la stimulii exteriori. Prin urmare, dacă aceeași transformare psiho-senzitivă (sau stare a conștiinței) răspunde aceluiași stimul, atunci ea poate fi considerată ca **semn disimulator** al realității date, fie ea sensibilă sau suprasensibilă. Deci și în cazul mitului, arată filosoful, "subiectul răspunde după **o regulă cât mai stabilă**" (s.mea). În fața unui același complex concret, el intervine printr-un același "act de însuflețire mitică", astfel că, "deși situat în propria sa spontaneitate creatoare, izbutește în pofida acestei spontaneități, să ia notă de «obiect»" (Cenz. transcendentă, Ed. Humanitas, Buc., 1993, p. 129-130). În concluzie, fenomenul de conștiință poate fi transferat din plan fenomenal în plan cognitiv, aceasta constituind una din soluțiile epistemologice blagiene (ed. cit., p. 126-132).

Acum, cu toate că din acest punct de vedere, al teoriei cunoașterii, nu avem nimic la îndemână în afara acestor reguli de constanță, a le postula ca realități exclusive reprezintă un nepermis reducționism. Este ca și cum s-ar afirma că unor noțiuni referitoare la conținuturi iraționale nu le corespunde nimic în afară de operațiunile logice ce se pot efectua cu ele. (cf. L. Blaga, Cun. luciferică, Ed. Humanitas, Buc. 1993, p. 204).

Sigur că Blaga are iarăși dreptate când scrie că "o iluzie nu devine **cunoaștere** prin aceea că e universală" (Cenz. trans., p. 132), însă poate dobândi acest rang dacă e o reacție constantă a aceluiași subiect cognitiv.

Putem deci conchide: dacă mai multe religii, mituri etc., concordă în anumite puncte, avem de-a face cu o formă de cunoaștere căreia îi corespunde cât de cât un "obiect" real, iar propozițiile despre el sunt adevărate, chiar dacă nu în mod absolut: ele sunt **aproximări** (în sens etimologic) ale adevărurilor metafizice.

Nu poate fi vorba de minimalizarea jocului liber al minții asupra unei creații mitico-religioase date, pe baza "setului de reguli". Așa cum foarte corect remarcă HRP, "gramatica" spiritului este tot atât de necesară ca și "lexicul" lui (v. "Gnozele..." p. 353), însă Culianu cade în extrema opusă, părând să uite că cel puțin o parte a vocabularului istoriei religiilor nu e deloc un exercițiu nominalist arbitrar, ci corespunde unor realități. Simboluri ale fertilității, inițierea într-o confrerie, practica yoga etc. - nu reprezintă doar o terminologie!

Inexplicabila "cădere" a savantului român se colorează totuși de niște sensuri, știind că ea s-a produs în urma studiului intens al sistemelor gnostice. Pentru oricine a luat cunoștință de acest univers, e greu să nu remarce cât de obositor este raționalismul lui, mania amănuntului, a explicării inexplicabilului. Marea epocă a gnozei a fost, cu puține excepții, una a neputinței percepției transcendenței ca plenitudine dincolo de contrarii, scandalul minții raționale (pentru care fiecare fenomen al naturii sau regiune cosmică erau tutelate de un zeu), în ciocnire cu religiile monoteiste care se propagau în aria elenistă. Legătura dintre acest raționalism și gnoză sunt semnalate inclusiv în cartea lui Culianu. La p. 305 autorul afirmă că pentru ochii unui exeget din epoca elenistică-romană, contrasensurile mișună în versetele biblice ale Genezei. Apoi, legând apariția nihilismului nietzschean de gnoză, scrie: "acest Ersatz al transcendenței care este credința în rațiune..." (p. 308) Sau: "nihilismul metafizic gnostic și nihilismul modern, au ceva comun: dărâmă transcendența." (p. 310). La rândul lui, Blaga observase: "Rațiunea n-a putut decât să fragmenteze miturile" (op. cit., p. 45). În fine, ce este mai semnificativ decât faptul că marea descoperire metodologică a lui Culianu în studiul gnozelor dualiste, este **analiza logică**?

Într-adevăr, ea s-a dovedit foarte productivă aici, dar nu aceasta e problema. Mă întreb dacă nu cumva, înfundându-se în această junglă, s-a încurcat în ea luând însuși sistemul ei de proliferare ("exegeza inversă a Bibliei", "opțiunea binară" etc.) drept busolă care, evident, nu poate orienta pe orice hartă a spiritului. Cele 18 ore pe zi petrecute în fața calculatorului, după cum mărturisește în prefață, ar fi un indiciu în plus, iar imaginea fractalilor (ramificație virtual infinită produsă după anumite reguli), prin care spera să explice și să integreze totul (v. p. 373-374), seamănă foarte mult cu o plasă de paianjen!

O astfel de abordare, recunoaște HRP, reduce orice fenomen spiritual sau cultural, la mecanismul lui de generare. Firește că în fața acestei vechi "maladii a spiritului" te încearcă amărăciunea, mai ales când autorul postfeței, pe urmele lui Culianu, scrie că problema reală nu mai este "ce semnifică miturile?" și "de unde vin?", ci "cum sunt generate?" Și legat de aceasta, comite eroarea de a crede că semnificația se raportează la o valoare, fie ea "esențială" (p. 353), când de fapt ea se judecă numai în **perspectivă ontologică**: ce **necesitate** metafizică satisface mitul, știind totodată că este **expresia unei libertăți** de asemenea metafizice?

Admirabil este și aici Blaga, care rezolvă nevoia de reazem moral-axiologic și cea ontologică, acordându-i prioritate acesteia din urmă; când ființa este în pericol, spune el, **imperativul nu e al veracității și moralei, ci al creației**, deoarece "creația precede morala" (op. cit., p. 185)[2]

Mai îngrijorător este modul cum HRP exploatează o altă afirmație gravă a autorului: religiile sunt "programe" ale minții, alcătuite pe baza setului de reguli și care sunt rulate de societatea umană. De aici, pot fi trase cele mai radicale consecințe: "dacă religiile sunt un soi de programe pe care îl rulează societatea umană, atunci e posibil să gândim religia ca fiind mesajul... la care societatea e capabilă să aibă răspuns (schimbând termenii, este evident că aici Culianu reia în nume propriu pretențiile de mare manipulator magic/.../) Atunci, dacă pot fi efectuate schimbări în sfera religiei, viitorul societăților care rulează programul modificat poate fi reprogramat." (p. 377)

Este o justificare regretabilă a "dreptului" oricărei societăți de a "educa" restul lumii. Deja îndeplinind cu mult zel acest rol auto-asumat, nu e departe vremea când instituțiile occidentale vor livra pe piață primele generații de "ingineri de religie", școliți în concepția de mai sus. Zburând dintr-o parte în alta a globului, vor modifica "programele" credințelor încă vii, nu cumva, doamne ferește, să devină fundamentaliste.

Florea TIBERIAN

MEFISTO

NOTE

1. Trecerea subiectului de la veghe la somn, de la un regim de muncă la unul de relaxare sau vacanță, ori variațiile de influență ale unor agenți perturbatori - sunt însoțite de o modificare calitativă a regimului temporal.

2. O încercare moralizatoare întreprinde Culianu când afirmă că "blestemul rasei umane este că toate miturile ei sunt deopotrivă adevărate" și că "numai puterea le face pe unele mai «adevărate» decât altele..." (op. cit., p. 340)

Până la un punct, de acord. Însă care e **puterea** care face ca un mit să înlocuiască pe altul, mult înainte de a căpăta influență politică? Nu tocmai acest imperativ al ființei, de a se adăpa din cele mai vii izvoare, din cele mai tari esențe ale absolutului?

FAPTE ŞI ATITUDINI
(JILAVA 26-27 noiembrie 1940)

Dialog cu *Dumitru GROZA* fost comandant al Corpului Muncitoresc Legionar

În frământata perioadă a guvernării naţional legionare din septembrie 1940 - ianuarie 1941, există o zonă care concentrează unele evenimente al căror dramatism a zguduit întreaga societate românească. Privite cronologic: într-un prim episod - ridicarea lespezii de la Jilava, aşezată deasupra gropii comune în care au fost azvârliţi de asasini cei 13 ucişi mişeleşte la Tîncăbeşti împreună cu C. Z. Codreanu, iar în următorul, interpretat ca o reacţie imediată, momentul violent din noaptea de 26-27 noiembrie 1940 la Jilava, cu continuarea cunoscută, cazul regretabil Iorga-Madgearu, care a rămas ca o pată neagră în istoria Mişcării Legionare.

Interesele de conjunctură manifestate de-a lungul vremii, precum şi încercările de mistificare a faptelor, au condus la forţarea adevărului şi nu la cunoaşterea lui; adevărul trebuie însă să iasă la iveală.

Cu probitatea morală ce vă caracterizează şi ca unul care cunoaşteţi din interior acele evenimente, puteţi să aruncaţi o undă de lumină asupra lor, şi mai ales asupra momentului Jilava.

- Nu mi-am propus niciodată să mediatizez memoriile acelei triste perioade, deşi am fost unul dintre cei ce au purtat lanţurile condamnatului la moarte, fiind incriminat de către o justiţie ce s-a folosit nu de Forţa Legii ci de Legea Forţei în rostirea sentinţelor dictate, lipsindu-ne şi de cel mai fundamental drept, acela de a ne apăra. Astfel, noroiul cu care am fost împroşcaţi vreme de o jumătate de secol s-a aşezat ca o crustă peste realitate, interpretarea faptelor făcându-se de pseudocercetătorii vremii subiectiv şi tendenţios, aceştia fiind aserviţi în genere politicului conjunctural. Adevărul istoric continuă şi astăzi a fi ocultat sau ignorat. Atâta timp cât se practică de la tribuna politică blasfemia împotriva oricărei concepţii politice divergente, atâta timp cât cercetătorul nu-şi conturează personalitatea (situându-se, ca om de ştiinţă, deasupra patimilor, pe coordonatele obiective ale procesului de cunoaştere şi cercetare, de pătrundere a fenomenului istoric în sine), nu se va ajunge la stabilirea adevărului.

O discuţie asupra subiectului propus îmi oferă posibilitatea de a aduce la lumină acea faţă nevăzută a faptelor, rămânând de datoria cercetătorilor de a suprapune datele (sau a le pune cap la cap) cu alte surse, pentru stabilirea adevărului.

Iată traiectoria evenimentului: în seara zilei de 26 noiembrie 1940 mă găseam în Str. Romei, la Comandamentul Corpului Muncitoresc Legionar, unde mă străduiam să scriu un articol cerut de cei de la ziarul "Cuvântul". Între orele 20-21, am fost vizitat de un camarad, Titi Cristescu, la insistenţele căruia am plecat la Jilava, unde erau în curs lucrările de dezhumare a osemintelor Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor. Când am ajuns acolo, lume multă; o macara ridicase placa mare de beton; se dădea pământul la o parte, din adâncul gropii apărând un capăt de ştreang, cu care au fost sugrumaţi Căpitanul şi ceilalţi. Sub acea placă era îngropat idealul vieţii mele. Impresionat, m-am dat la o parte, cu ochii în lacrimi, şi m-am aşezat pe o piatră. Un alt camarad, dr. Victor Apostolescu, cu care lucram împreună în biroul ing. Clime (la CML), s-a apropiat de mine şi mi-a spus: "Ce merită cei care au comis aceste crime?" La care am răspuns: "Moartea". Şi am plecat împreună, îngânduraţi, pe aleea ce ducea la intrarea în Fortul Jilava. Ajunşi acolo, ştiam că trebuie să facă de gardă în interior o echipă de muncitori din subordinea mea, oameni de încredere, paza exterioară fiind asigurată de militari. Spre surprinderea mea, la poarta de intrare nu mai erau muncitorii. "Unde sunt muncitorii puşi să facă de pază?", l-am întrebat pe cel întâlnit la poarta închisorii, un fost student la litere: Gheorghe Ştefănescu, ce era încadrat la Prefectura Poliţiei. Acesta mi-a răspuns: "De la prefectură au sosit două brecuri trimise de Victor Biriş, care a dispus înlocuirea gărzii formate din muncitori cu cei aduşi în acestea". La cererea mea, l-a chemat pe comandantul legionar Gheorghe Dragomir-Jilava, pe care l-am întrebat: "De ce au fost schimbaţi muncitorii?". Răspunsul: "Am venit de la Prefectură, fiind informaţi de către Victor Biriş că Antonescu intenţionează să-i salveze pe cei arestaţi, transferându-i sub pază militară la Văcăreşti; şi, ca să nu-i scăpăm, îi lichidăm". Atât eu cât şi Victor Apostolescu am pus întrebarea: "Nu trebuie judecaţi?". "S-au judecat ei singuri prin faptele pe care le-au comis; noi nu facem altceva decât să le aplicăm sentinţa!".

Impresionat de cele văzute la dezhumare, nu m-am opus categoric. Nici nu puteam să mă opun, deoarece nu aveam autoritate asupra lor. Nici nu i-am condamnat; mai mult decât atât: m-am solidarizat cu ei, în cele din urmă.

- În anchetele de mai târziu, la care aţi fost supus, cunoşteau adevărul? Şi mai ales, în faţa instanţei ce v-a judecat, ce atitudine aţi luat faţă de acuzaţiile aduse privind implicarea în acest eveniment?

În anchetele la care am fost supus ani de zile, se cunoştea adevărul; dar le-am luat apărarea, mai ales la Tribunal, în faţa instanţei ce m-a judecat. A rămas însă o întrebare: "- *Noi te credem, dar dumneatale personal ai tras?*

La care am răspuns:

- *Eu nu m-am dus la Jilava pentru răzbunare.*

- *Dar dacă aveai pistol asupra dumneatale, ai fi tras?*

- *Sub impresia dezhumării care se făcea în apropiere, cred că aş fi tras.*

- Să revenim pe firul faptelor.

- Era o mare zarvă în interior, se organizau şi se distribuiau oameni pe celule, care să acţioneze după programul prestabilit. Gheorghe Dragomir-Jilava a plecat din locul unde ne-am întâlnit, atrăgându-ne atenţia că nimeni nu mai poate ieşi din incinta închisorii, înainte de îndeplinirea misiunii lor. Ne-a mai spus că Mile Lefter, comandantul Bunei Vestiri, este imobilizat într-una din celule, ca urmare a faptului că s-a opus la săvârşirea acestui act, despre care a luat cunoştinţă doar în incinta închisorii, deşi venise şi el de la Prefectura Poliţiei cu cele două echipaje, ştiind însă că e vorba doar de întărirea pazei. După plecarea lui Dragomir-Jilava, s-a auzit o detunătură infernală. Faptul se împlinise, după care s-au strâns în curtea închisorii, s-au încolonat şi au plecat la locul unde se făcea dezhumarea şi unde au îngenuncheat, rostind o rugăciune. Unii plângeau, iar alţii aveau privirile plecate şi pierdute spre osemintele ce apăruseră la suprafaţă.

Personal, m-am reîntors în str. Romei, unde am rămas peste noapte în Corpul de gardă. În cursul zilei de 27 noiembrie, am citit comunicatul dat de Vicepreşedinţia Consiliului de Miniştri, prin care se arăta că o parte din legionarii ce lucrau la dezhumare, revoltaţi, înarmaţi cu uneltele cu care lucrau, au dat năvală în închisoarea Jilava şi i-au pedepsit pe cei de acolo, răzbunând astfel nu numai crimele din groapa comună, ci şi pe acelea comise asupra sutelor de legionari ucişi în întreaga ţară.

- Aţi amintit de Mile Lefter, comandant al Bunei Vestiri, care a devenit ostatec al grupului ce a acţionat. Ca om al legii şi vârf moral al Mişcării, care i-a fost reacţia şi ce poziţie a luat faţă de acest act?

- Atitudinea acestuia faţă de acele regretabile evenimente am cunoscut-o mai bine în vara anului 1944, la Dachau, unde Mile Lefter a fost adus din lagărul de la Buchenwald şi unde s-a alăturat grupului Gîrneaţă-Papanace, din care făceam şi eu parte. Împreună fiind în sala de mese cu I. Gîrneaţă, C. Papanace, Viorel Trifa, Nic. Horodniceanu, Virgil Mihăilescu, este întrebat de Viorel Trifa în legătură cu cazul Jilava; ce l-a determinat să se opună actului? A început prin a relata următoarele: "*În ziua de 26 noiembrie am făcut o vizită prietenului meu apropiat, colonelul Zăvoianu, fostul prefect al Prefecturii Poliţiei Capitalei. Am zăbovit în biroul acestuia aproape o oră, timp în care am discutat diverse probleme. La plecare, trecând prin curtea Prefecturii, am observat două maşini ale poliţiei încărcate cu civili înarmaţi, gata de plecare. Printre aceştia se afla şi comandantul legionar Gheorghe Dragomir-Jilava, care, atunci când m-a văzut, a coborât din maşină, m-a salutat şi l-am întrebat: Unde mergeţi? La Jilava. Nu veniţi cu noi? Nu aveam de gând să merg şi am întrebat: De ce mergeţi acolo? Mergem să întărim paza, întrucât Antonescu vrea să-i salveze pe cei închişi acolo şi ne opunem categoric ca aceştia să fie preluaţi de armată. L-am mai întrebat: De unde ştiţi că Antonescu vrea să-i salveze transferându-i sub pază militară? A răspuns că de la Victor Biriş, care prin oamenii săi a aflat acest amănunt. Am urcat şi eu în maşină şi, ajunşi în incintă, Dragomir-Jilava îmi spune: Uite de ce am venit: să răzbunăm pe Căpitan şi pe toţi camarazii noştri asasinaţi. M-am cutremurat şi m-am opus, spunând: Acesta este un caz grav, care nu poate fi rezolvat fără judecată. Am intenţionat să plec, însă mi s-a pus în vedere că nu mai iese nimeni de acolo până după comiterea actului. Am fost imobilizat într-o celulă, sub pază. Când am fost scos de acolo, i-am văzut încolonaţi, mergând spre locul unde se făcea dezhumarea şi unde, ajunşi, au îngenuncheat. Eu m-am dus acasă abătut, copleşit de cele petrecute. Îmi amintesc că în cursul zilei următoare am plecat la serviciu (a fost director la Imprimeriile Statului în perioada de guvernare) mai târziu ca de obicei şi am luat un ziar unde, cu titluri mari, era comunicatul către ţară dat de Horia Sima, în calitatea sa de Vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, conţinutul acestuia fiind cunoscut*". Atunci şi-a dat seama că acţiunea a fost iniţiată de undeva de sus şi că, dacă nu va şti să tacă, o va păţi; şi a tăcut. În Germania de-abia s-a descărcat sufleteşte. La întrebarea pusă de Viorel Trifa, anume ce l-a determinat să se opună actului, a răspuns: "*Eu fiind avocat, deci om al legii, nu puteam accepta o încălcare a legii. Ca un principiu de drept se prevede oriunde în lume că atunci când un deţinut, oricât ar fi de vinovat, chiar un criminal, un monstru, dacă este dat în paza unui organism al statului sau*

☛

a unui polițist, acesta are datoria să-l apere chiar cu riscul vieții lui, nu să-l ucidă." A mai adăugat: "*Dacă în comunicatul dat de Sima ar fi fost adevărat că cei care au intrat în Jilava și au săvârșit acel act erau oameni veniți de la dezhumare, cu sape și lopeți, atunci cred că m-aș fi alăturat și eu lor*". Unul din noi, cred că Constantin Papanace, l-a mai întrebat: Colonelul Zăvoianu a avut cunoștință de intențiile subalternilor săi? La care Mile Lefter a răspuns: "*Categoric nu, căci mi-ar fi mărturisit aceasta în discuția avută cu el. Zăvoianu era și el avocat, pe lângă gradul de colonel, și nu putea gândi altfel. Era un om ferm, cinstit și cu grad de comandant dat de Căpitan. A devenit o victimă, ca și alții care au fost judecați, întemnițați sau executați*".

Personal, afirm astăzi, când îmi sunt cunoscute amănuntele la care m-am referit, că în calitatea de Prefect al Poliției de Stat, în urma hotărârii luate de conducerea statului, el a executat în exclusivitate ordinul de arestare a celor inculpați în crimele săvârșite anterior împotriva Mișcării Legionare, fără a avea vreun amestec în asasinatul de la Jilava.

În 1963, la Aiud, Victor Biriș, fost secretar general la Ministerul de Interne în perioada de guvernare, șeful Poliției de Stat pe întreaga țară, unul dintre intimii colaboratori ai lui Horia Sima, a declarat, în fața a 27 de deținuți politici, foști fruntași ai Mișcării Legionare, printre care Radu Mironovici, Augustin Bidianu, Ilie Niculescu, Nistor Chioreanu, Filon Lauric, Iosif Costea, Ion Agapie, dar și nelegionari, ca părintele Dumitru Stăniloae, Petre Pandrea și alții, că "el este autorul actului prin care au fost pedepsiți asasinii Căpitanului și ai elitei legionare și că a luat această hotărâre de comun acord cu Horia Sima, presupunând că Antonescu va proceda la un proces public, în care va apărea Moruzov, fostul șef al Siguranței Statului și omul de încredere al lui Carol al II-lea, care va face publice relațiile ce le-a avut cu Horia Sima".

Această afirmație nu elimină desigur și alte elemente de complicitate în săvârșirea actului de la Jilava: amănuntul este însă revelator pe întregul lui ansamblu.

Ceea ce pot eu să afirm referitor la Horia Sima, legat de acest caz, este că la 10 decembrie 1940, la festivitatea ce s-a ținut cu ocazia "Zilei Studențimii Creștine", în discursul pe care l-a rostit, referitor la cazul Jilava a declarat: "*Toți cei care au fost pedepsiți în noaptea de 26-27 noiembrie au avut pe conștiința lor crime abominabile, pentru care nu-i putea ierta decât un singur OM, dar pe acel OM l-au ucis ei*".

De asemenea, în Germania, la Berckenbrück, în fața a 13 fruntași legionari, intervenind în discuția creată cu referire la sentințele pronunțate în procesul celor judecați în țară în cazul Jilava și ridicându-se problema cui revine răspunderea pentru cele întâmplate, a afirmat: "*Inițiativa pentru cele întâmplate acolo nu a fost nici a lui Dragomir-Jilava, și nici a lui Dumitru Groza*", ci a altuia, pe care nu l-a numit, dar "*onoare tuturor celor care au participat la săvârșirea lui*". *E un act pe care și-l asumă Mișcarea Legionară, spre deosebire de cazul Iorga-Madgearu, de care se fac răspunzători cei care l-au comis și care vor fi judecați și pedepsiți pentru gravitatea faptei, de către instanțele de drept*".

- Consider ca fiind necesară o clarificare privind acel moment Aiud-1963. Cunoscând că acțiunea așa-zisă de "reeducare", inițiată de Ministerul de Interne, a avut o singură tendință, de compromitere a Mișcării Legionare și a fruntașilor ei aflați în închisoare, nu credeți că afirmația lui Victor Biriș a fost făcută sub presiunea celor care coordonau și supravegheau întreaga acțiune?

- Nu cunosc nici un caz în care să fi fost cineva forțat la Aiud să declare sau să calomnieze, mai bine zis, pe alții.

Pot afirma categoric în ce mă privește pe mine (și afirm cu conștiința împăcată, fără să-l apăr pe Crăciun, fostul comandant al închisorii): când mi-a propus să iau cuvântul la reeducare, l-am întrebat: "Ce să vorbesc?"; el mi-a spus: "Vorbești ce vrei"; i-am răspuns: "Dacă vorbesc ce vreau, atunci voi lua cuvântul". Și atunci și mai târziu am afirmat că activitatea mi-a fost publică; nu am ascuns nimic, dar am accentuat că "voi respecta legile statului în care trăiesc, cu o singură condiție: să nu mi se ceară să arunc cu noroi în trecutul meu, că nu o voi face". Cele declarate acolo nu le-am retractat niciodată: am iubit adevărul cu care vreau să-mi închei viața.

Nu neg că acolo s-au făcut de către unii declarații grave, infamante la adresa Mișcării Legionare, fără a fi constrânși fizic de către autorități. Accentuez, însă, că toți aceștia erau chinuiți de anii mulți de închisoare, oropsiți, lipsiți de speranța de a mai ajunge în libertate. Și mă văd obligat să afirm că, atunci când am fost dus la Ministerul de Interne, ministrul Drăghici mi-a spus: "*Suntem hotărâți să-i punem în libertate pe toți deținuții politici, situația din țară fiind consolidată. E bine să știți că pe voi, legionarii, nu vă apără nimeni: nici englezii, nici francezii și nici americanii. Dar noi, socotind că vă veți încadra în noua societate, în munca de reconstrucție a țării, și că veți respecta legile statului, suntem hotărâți să vă punem și pe voi în libertate*". Și m-a întrebat: "*Oare ne veți mai crea probleme care să vă aducă înapoi în închisoare?*" Am răspuns: "*În ce mă privește personal, garantez că mă voi încadra în muncă și voi respecta legile țării în care trăiesc. În ceea ce privește pe alții, cunoscând atmosfera din închisorile prin care am trecut, cred că vor face la fel.*" Aceasta a fost momentul din anticamera reeducării care ne-a pregătit pentru ieșirea în libertate.

Comportamentul și atitudinea manifestată a unora dintre noi a depins de moralul pe care-l mai aveam în acel moment, după ani și ani de grea suferință, de disperare chiar. Toți aceștia trebuie înțeleși, ei nu pot fi condamnați.

Desigur, cei care au rămas pe verticală, dovedind multă demnitate în acele zile, nu pot fi lipsiți de cinstea ce li se cuvine.

- Aș vrea, totuși, să faceți referire la Victor Biriș, pe care l-ați invocat și al cărui sfârșit dramatic îl cunoașteți.

- Da, Victor Biriș a fost procuror, doctor în drept, o mare personalitate, care și-a purtat crucea condamnatului cu multă demnitate vreme de mai bine de 23 de ani. A intrat în închisoare în 1941 și a ieșit în 1964. O inteligență vie, un intelectual de rasă. Momentul Aiud 1963 a fost pentru el prilejul unei descătușări, o liniștire a conștiinței, o împăcare cu Dumnezeu. Sfârșitul lui nu a fost altceva decât o soluție în confruntarea dintre două lumi: lumea situată în idealul vieții sale, pentru care a trăit și a luptat, și lumea pe care a găsit-o după mai bine de două decenii, la ieșirea din închisoare, care l-a dezamăgit și întristat, o lume în care nu-și putea găsi locul și căreia nu i se putea adapta. Era acea "Pădure cu Fiare", dincolo de care, trecând, nu mai zărea nimic, cu fireasca întrebare: la ce au servit atâta suferință și atâtea jertfe? L-am regretat mult. Mă înfior însă la gândul că i-a lipsit tăria morală de a ieși în față, în momentul când colonelul Zăvoianu și ceilalți au fost judecați și condamnați la moarte, pentru a-și asuma răspunderea faptelor, așa cum a făcut-o mai târziu la Aiud.

- Vă întreb, de ce organele de stat nu au luat măsuri imediate împotriva celor care au comis acele fapte, după cum era normal să se întâmple într-un stat de drept?

- Este firesc să se pună această întrebare; răspunsul, însă, este dificil. Dar se poate presupune că cineva avea tot interesul să ascundă adevărul. Cunoașterea oportună a acestuia ar fi exclus, desigur, anii mulți de suferință ai celor inculpați și condamnați sau executați pe nedrept, care în fapt nu erau decât victimele unei discipline greșit înțelese.

- Ținând seama că erați și dumneavoastră subordonat aceleiași discipline, v-ați reproșat ceva personal?

- În fiecare dintre noi există o instanță morală - **conștiința**. Personal, deși nu am fost implicat direct în acest caz, l-am simțit ca o povară tot timpul și, întors în țară din străinătate, am fost călăuzit de gândul de a mă prezenta autorităților, pentru a răspunde de faptele mele. În "celula zero" de la Jilava, unde am stat mai multe luni în așteptarea execuției, fiind condamnat la moarte, eram împăcat sufletește că trebuie să plătesc, iar în fața instanței care m-a judecat, am afirmat: "Dacă cei care au comis acest act au fost lipsiți de curajul răspunderii, preiau asupră-mi faptele lor." Am fost acuzat de președintele juriului că fac propagandă legionară și scos afară din sală.

De asemeni, mi-am reproșat întotdeauna nu atitudinea pe care am adoptat-o atunci, în momentul comiterii actului sau după aceea, ci faptul că nu am protestat față de măsura luată împotriva unui Comandant al Bunei Vestiri, prin sechestrarea și închiderea acestuia într-o celulă, de către cei care au comis fapta.

- Ca o ultimă întrebare: astăzi la o distanță atât de mare de acel tragic eveniment și cu povara suferințelor prin care ați trecut, sunteți în măsură să cântăriți gradul de culpabilitate cu care apăsa acest caz asupra tuturor celor care au luptat în slujba idealului legionar?

- Ca un caz comparat cu alte cazuri de răscruce ale istoriei, cazul Jilava, în viziunea legii, trebuia să comporte o singură cale: "judecarea celor vinovați și atribuirea dreptului la apărare a acestora", lucru care nu s-a întâmplat. Există însă momente în istorie când mulțimile revoltate comit astfel de acte, pe care istoria nu le mai poate condamna. În Cazul Jilava, dacă fapta era comisă așa după cum a fost prezentată în comunicat, adică săvârșită de cei care lucrau la dezhumare, ar fi comportat unele circumstanțe atenuante, dar nu ar fi fost nici așa justificabilă.

Ceea ce apasă grav este însăși mistificarea adevărului, care contravine principiilor legionare.

Pentru toate câte au fost, cu toate suferințele care au urmat și judecățile la care am fost supuși, nu numai de prieteni, ci și de dușmani, va trebui să răspundem în fața istoriei și a neamului, dar mai ales în fața lui Dumnezeu, la judecata cea mare.

- Vă mulțumesc și consider că această răscolire a unei mici părți din trecutul îndepărtat, prin amănuntele aduse, va contribui la stabilirea adevărului istoric.

Hunedoara, decembrie 1995

MIRCEA TARCEA

POST SCRIPTUM

Confirm întru totul și cu toată tăria adevărul redat cu multă probitate în dialogul realizat de interlocutorul meu, la data menționată mai sus.

Doresc doar să mai adaug următoarele: faptele relatate au marcat profund conștiința mea, pentru a cărei liniștire și ușurare, în toate împrejurările, am rostit adevărul, asumându-mi partea mea de responsabilitate și culpabilitate.

Afirm fără echivoc că așa voi proceda și la cea mai mare și cea de pe urmă judecată, în fața INSTANȚEI DIVINE, unde, după ce îmi voi mărturisi toate păcatele și toate greșelile pe care le-am săvârșit în viața pământească, cutremurat de căință și mai ales de grandoarea circumstanței, îngenuncheat, voi striga: "ACUMA, DOAMNE, FACĂ-SE VOIA ȘI SFÂNTA TA DREPTATE, după care am tânjit mereu, frământat, zbuciumat și uneori disperat, în trista și nefericita mea existență. **Iată, Doamne, eu păcătosul robul tău, pentru mine și camarazii mei, de asemeni pentru toți cei care ne-au calomniat, lovit și prigonit, uneori împingându-ne la păcat prin nedreptățile și ororile lor, pentru toți și toate, implor Doamne:**

ÎNDURARE ȘI IERTARE".

DUMITRU GROZA

TALMUDUL

"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."

Rabinul Stephen S. Weise

2.
REPERE ISTORICE (1)

În capitolul intitulat "The Talmud" din lucrarea "**The Great Jewish Books** *and their influence on history*" (Marile Cărți Iudaice și influența lor asupra istoriei), Simon Federbush formulează următoarea caracterizare a Talmudului:

"Talmudul nu este o carte, el este o întreagă literatură, rezultatul efortului colectiv al mai multor generații succesive. Cele peste 6000 de pagini in folio conțin creația spirituală a unei perioade de aproape 1000 de ani (450 înainte și 500 după Hristos). Peste 2000 de învățați din diferite țări, în special din Palestina și Babilon și-au adus contribuția la redactarea lui."

Așadar, ca și Biblia, Talmudul este o operă realizată de-a lungul unui mileniu. În cuprinsul său se oglindește, în detaliu, viața evreilor pe parcursul a mai multe secole. De aceea, atât pentru cunoașterea procesului de elaborare al acestui îndrumar de viață al poporului evreu, cât și pentru înțelegerea conținutului său, o prezentare a contextului istoric în care s-a născut, se impune cu necesitate.

Cu cuvintele pe care Dumnezeu i le-a adresat lui Avraam - *"Ieși din pământul tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-l voi arăta Eu"* - a început dialogul dintre Divinitate și poporul evreu.

Conform istoriei biblice, în jurul secolului XX î.d. Chr., Avraam a părăsit cetatea Ur de la Golful Persic și s-a îndreptat, cu toată familia sa spre Canaan - Pământul Făgăduinței.

Timp de patru secole evreii au trăit ca păstori nomazi pașnici printre popoarele băștinașe de pe teritoriul Palestinei. În secolul XVII î.d. Chr. are loc însă un eveniment deosebit. Hicsoșii, o populație sălbatică și crudă de origine semită, a căror limbă era probabil asemănătoare cu forma inițială a limbii ebraice, invadează și cuceresc Egiptul, pe care l-au stăpânit timp de 150 de ani. Pe temeiul înrudirii rasiale cu noii stăpâni ai Egiptului, evreilor li s-a îngăduit să pătrundă și să se stabilească în regiunea Goșen, cea mai fertilă provincie din Nordul țării. Așa se explică poziția dominantă pe care a avut-o Iosif la curtea faraonului și, odată cu el, regimul de favoare de care s-au bucurat toți conaționalii săi.

După răsturnarea *"regilor păstori"*, așa cum au fost denumiți impropriu regii hicsoși și instaurarea unei dinastii autohtone, evreii și-au pierdut statutul de minoritate privilegiată, autoritățile egiptene obligându-i să presteze munci forțate, în condiții umilitoare. Nemaiputând suporta tratamentul la care erau supuși, sub conducerea personalității centrale din întreaga lor istorie, **Moise**, probabil în secolul XII î.d.Chr., are loc *"Ieșirea"*, părăsirea în masă a Egiptului de către toată populația evreiască.

După 40 de ani de rătăcire prin deșert, răstimp în care s-au stins din viață toți cei care trăiseră ca robi în Egipt, locul lor fiind luat de o generație nouă, generația celor care se născuseră *"oameni liberi"* în condițiile aspre de viață din deșert, evreii ajung pentru a doua oară la porțile Pământului Făgăduinței. În această perioadă eroică din existența poporului evreu are loc evenimentul cel mai important din întreaga sa istorie, eveniment care își va pune o amprentă de neșters pe întreaga evoluție ulterioară a spiritualității iudaice: **Primirea Legii și cristalizarea concepției monoteiste de inspirație mozaică, concepție care dăinuie, fără schimbări, până în ziua de astăzi**. Totodată Moise, marele lor Profet, le va insufla conștiința că ei, evreii, sunt "**Poporul ales**", poporul pe care Dumnezeu l-a sortit să stăpânească lumea. O conștiință trăită cu intensitate, de-a lungul veacurilor, de fiecare evreu, oricât de umil și neînsemnat ar fi el.

Sub conducerea lui Iosua, urmașul lui Moise, are loc cucerirea Canaanului. Ea nu a fost însă urmată de constituirea unei formațiuni statale consolidate. Vechea organizare tribală semită, bazată pe legătura de sânge, era prea trainică pentru a se renunța la ea, chiar și în condițiile noi de viață sedentară. Diferitele triburi păstrau cu strictețe obiceiurile tradiționale, vorbind chiar dialecte distincte. După moartea lui Iosua, lipsind o căpetenie unanim recunoscută, tendințele separatiste s-au manifestat din plin. Conducătorii de triburi și-au arogat titulatura de prinți, au apărut pături privilegiate și au izbucnit chiar războaie fratricide. În cartea sa *"De la Avraam la Cristos"*, Daniel Rops afirmă că *"istoria Israelului se împarte în atâtea istorii câte triburi erau"*.

Cea mai strălucită perioadă din istoria veche a evreilor este perioada cuprinsă între anii 1040 și 932 î.d.Chr., adică ceva mai mult de o sută de ani. Iar dacă la această perioadă adăugăm și răstimpul cât în fruntea triburilor israelite s-a aflat Samuel, cel mai mare profet al evreilor după Moise și părintele spiritual al monarhiei, se obține un interval de timp ce nu depășește un secol și jumătate. Un fragment de timp neînsemnat ca lungime din istoria evreilor, dar atât de încărcat de semnificații încât imaginea lui este vie până în zilele noastre! Este epoca în care triburile israelite au fost reunite sub sceptrul autoritar al celor trei mari regi: **Saul** (1040-1012), **David** (1012-972) și **Solomon** (972-932) o prezintă.

Pentru omul de cultură modern, chiar atunci când el este un credincios convins, viața celor trei regi, așa cum o prezintă textele biblice, este departe de a fi ceea ce se consideră astăzi un model de urmat. O precizare care se referă, cu precădere, la David și Solomon.

De-a lungul întregii sale vieți, David a dovedit o totală lipsă de scrupule în situațiile în care urmărea realizarea unui anumit obiectiv politic sau a unor capricii personale. Ani îndelungați s-a găsit în fruntea unei bande de tâlhari care teroriza populația lipsită de apărare. Când a considerat că îi este folositor, nu a ezitat să intre în slujba filistenilor, dușmanii de moarte ai poporului său. Pe lângă aceste relații condamnabile avea contacte secrete cu regele Moabului, celălalt mare dușman al evreilor. Pentru a ocupa tronul nu a ezitat să treacă peste cadavrul lui Ișboșet, fiul lui Saul, urmașul legitim la domnie, pe care îl sprijineau cele zece triburi israeliene din Nord, deci majoritatea poporului. O altă crimă odioasă a constituit-o măcelărirea celorlalți șapte urmași legitimi ai lui Saul. De ce era însă într-adevăr capabil David, o dovedește cazul Urie. Adulterul cu soția acestui credincios comandant de oști și trimiterea lui, cu intenție, la moarte sigură, constituie un act profund reprobabil.

Urmașul lui David, Solomon, a fost un rege pașnic. A dovedit calități remarcabile de administrator, reformator, diplomat și, nu în ultimul rând, de negustor. În timpul domniei sale, Israelul era cunoscut atât prin splendoarea capitalei, Ierusalim, cât și prin luxul exorbitant de la curte. Faptul că faraonul egiptean i-a dat în căsătorie pe una din fiicele sale dovedește că regele Israelului era tratat pe picior de egalitate cu ceilalți mari monarhi asiatici. El este cel care a inițiat și a condus construirea minunatului templu din Ierusalim, simbolul religiei israelite. Din punct de vedere moral însă, cel puțin în raport de standardele noastre creștine, Solomon a fost departe de a constitui un model demn de urmat. În uriașul său harem a adunat femei din cele mai diferite rase și credințe religioase. Erau hitite, moabite, edomite, amonite, egiptene, feniciene și canaaneene care, împreună cu obiceiurile lor specifice, și-au adus la palat și zeitățile lor naționale. Consecința a fost că, spre sfârșitul vieții, sub influența favoritelor din harem, Solomon a adoptat și a introdus anumite culte idolatre. Dar greșeala sa cea mare a constat în faptul că nu a întreprins nimic pentru a crea o coeziune reală între triburile iudaice. În pofida fastului de care s-a înconjurat, domnia lui Solomon s-a caracterizat prin despotism, corupție și o excesivă exploatare fiscală, cu precădere a triburilor din Nord. Iar consecințele acestor stări de lucruri nu vor întârzia să iasă la lumină.

Conform textului biblic, Iacov, fiul lui Isaac, cel care a cumpărat pe un blid de linte de la fratele său Isav dreptul de prim născut și apoi, ajutat de mama sa Rebeca, printr-o înșelătorie, a obținut confirmarea acestui drept prin binecuvântarea tatălui său, a avut doisprezece fii rezultați din căsătoria cu cele două fiice ale lui Laban, Lia și Rahila și din legăturile cu slujnicile soțiilor sale legitime, Bilha și Zilpa. Și tot conform aceluiași text, cei doisprezece fii ai lui Iacov sunt strămoșii întemeietori ai celor douăsprezece triburi care formau poporul evreu.

După moartea lui Solomon, încercarea fiului acestuia, Roboam, de a menține unitatea regatului întemeiat de marii săi înaintași a eșuat. Deși la Ierusalim neamul regal al lui David se bucura de mare respect, reprezentanții celor zece triburi din Nord au condiționat recunoașterea sa ca suveran al întregului popor evreu de adoptarea unor măsuri menite să ușureze povara fiscalității excesive impuse de Solomon. Această cerere a fost însă respinsă de Roboam cu aroganță: *"Tatăl meu a pus jug greu peste voi, eu însă și mai greu voi face jugul vostru; tatăl meu v-a pedepsit cu bice, eu însă vă voi pedepsi cu scorpioane"* (III Regi 12,14).

Consecința acestei atitudini nesăbuite a fost scindarea regatului în două state evreiești slabe, implicate în nenumărate conflicte fratricide: în Nord, Regatul Israel, în Sud, Regatul Iudeea.

Despărțirea statului lui David în Israel și Iudeea s-a dovedit, în curând, a fi una din cele mai mari tragedii ale poporului evreu. Consecințele nefaste ale scindării au fost, în primul rând, de natură politică. Înconjurate de dușmani puternici, cele două mici state evreiești vor fi ținta unor repetate acte de agresiune care, în final, se vor încheia cu dispariția lor de pe harta politică a epocii. Mai grave însă au fost consecințele cu caracter spiritual-religios. Penetrația cultelor idolatre ale popoarelor vecine va pune în primejdie cea mai de preț comoară a evreilor: **credința într-un singur Dumnezeu, cultul lui Iahve.**

Dar, datorită perseverenței slujitorilor adevăratei credințe, preoților, dialogul poporului evreu cu Divinitatea va continua prin intermediul profeților, indiferent dacă faptele și comportamentul lui Israel vor însemna supunere sau nesupunere, acceptare sau refuz, conformare sau abatere.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

ACTIVISTUL DE TIP NOU

Pe scena noastră publică și-a făcut loc în anii "democrației" noastre postdecembriste un nou tip de activist: activistul "mondialismului", al "globalizării".

Spre deosebire de vechiul activist de partid (comunist), noul activist are o trăsătură distinctivă: e inteligent, cult, rafinat. (*Tel maître, tel valet*, cum spune franțuzul). Dar dacă e să judecăm "supunerea lui la dogmă" - deci calitatea lui intrinsecă de slujitor, vom constata un plus de aplicație, un plus de râvnă, pe care nu-l justifică decât eterna psihologie a "convertiților": aceștia trebuie să depășească silința unui mai vechi înregimentat sau născut în credința cu pricina, pentru a nu lăsa loc îndoielilor cu privire la sinceritatea "convertirii" sale.

Dar nu e numai atât: privindu-i cum se manifestă pe scena publică, ai din ce în ce mai des impresia că nu țin să dea dovadă doar de un plus de silință, ci țin neapărat să-și convertească o bună parte din inteligență și din prestigiu în abjecție. Sentimentul acesta l-am avut deunăzi, văzându-i pe trei dintre cei mai însemnați intelectuali ai momentului - i-am numit pe Octavian Paler, Nicolae Manolescu și Andrei Pleșu - pe postul național de televiziune, într-o emisiune a lui V. Arachelian. Aceste trei personalități remarcabile ale culturii contemporane n-au făcut altceva decât să-și depună întreaga elocință, putere de convingere, inteligență și prestigiu în slujba condamnării nemiloase, murdare, abjecte, a unui singur individ: C.V. Tudor. Nu că acest personaj n-ar merita să fie tratat în acest fel, dar a face acest lucru timp de o oră și jumătate, minut de minut, de către trei personalități atât de însemnate, cu o argumentație ținând doar de domeniul pasionalității, este într-adevăr ceva de neînțeles. Lasă că împricinatul nu era de față, dar dacă i-ai întreba pe cei trei, îți vor răspunde cu perfectă detașare că nu se cuvine să te cobori la argumentele imunde ale unui inamic atât de nedemn. Și atunci? Oare chiar merita C.V. Tudor o atenție atât de mare, sau cei trei jucau foarte convingător scena "oripilării" bătând în altă parte?

Printre erorile logice de argumentare, literatura de specialitate înregistrează una cu numele *argumentum ad hominem*. Intrată în limbajul curent, eroarea cu pricina a căpătat oarecum un caracter restrictiv, însemnând, dacă vreți, "interzicere de a ataca o persoană". La această alunecare de sens a contribuit aproape exclusiv mass-media care, deși o condamnă, o întrebuințează cu predilecție.

Dar nu aceasta este semnificația primă a acestei erori de argumentare. Ci, înainte de toate, *argumentum ad hominem* înseamnă "o argumentare falacioasă în care premisele nu fac decât să atace un anumit om (cu referire, de pildă, la lipsa lui de integritate morală), în timp ce concluzia urmărește să dovedească falsitatea unei teze susținute de el. Acest mod de argumentare poate eventual să dovedească o nepotrivire interesantă între om și vederile sale sau să ne facă să suspectăm temeiurile care-l fac să le susțină. El nu dovedește însă nimic în ce privește adevărul tezei respective" (am citat din "Dicționarul de filosofie și logică" al lui Antony Flew).

Această eroare de argumentare ni se pare că a viciat atitudinea celor trei personalități. Pentru că, dincolo de virulența inacceptabilă pentru gradul lor de civilitate, dincolo de înverșunarea împotriva unei singure persoane, nu această persoană era vizată, ci teza pe care ea ar susține-o: naționalismul. În bună urmare a definiției de mai sus, cele trei personalități n-au reușit decât să atace personajul cu pricina, nu însă să dovedească ceva în legătură cu adevărul sau falsitatea tezei naționalismului. Iată în ce ridicol școlăresc pot cădea trei personalități de marcă atunci când vor să-și ia în serios, cu exces de zel, funcția de activiști de tip nou.

Să ne întoarcem la teza vizată: poate fi naționalismul asumat de o singură persoană? Evident, e o contradicție în termeni: o nație nu e alcătuită dintr-un singur individ, ci dintr-o mulțime, iar sentimentul apartenenței la această nație, cu toate beneficiile și dezagrementele lui, este inerent ființei umane. Prin urmare, C.V. Tudor nu poate întruchipa naționalismul, ci poate fi, cel mult, unul din exponenții lui. (Dacă este unul autentic nu ne interesează în articolul de față). Deci a-l combate într-un singur individ este absurd.

Dar cum acest sentiment este propriu în mai mică sau în mai mare măsură tuturor membrilor acestei structuri, înseamnă că atunci când anumiți membri se ridică împotriva lui și-l declară "primejdios", ei se ridică, în fond, împotriva tuturor reprezentanților lui.

Intelectualul "democrat" de astăzi crede că-și face un titlu de onoare militând împotriva sentimentelor firești ale neamului din care face parte. Istoria ne arată că lucrurile stau cu totul altfel: aceștia sunt și rămân rupți de neamul din care fac parte, purtând inevitabil pecetea de activiști ai unor alte cauze. Sunt și rămân reprezentanții lui firești și au dreptul să vorbească în numele lui cei care își asumă neproblematic destinul neamului din care fac parte.

DORA VRÂNCEANU

MAMA RUSIA

"Trebuie să ne intre, în sfârșit, în cap: Transcaucazia să-și urmeze drumul său, Moldova așijderea..."

Aleksandr Soljenițîn în **Scrisoare către conducătorii Uniunii Sovietice** (1973)

Aplicarea selectivă a "**Declarației Universale a Drepturilor Omului**", documentul internațional adoptat de ONU la 1 decembrie 1949, constituie principala cauză a existenței numeroaselor focare de instabilitate din lume. Așa de pildă, în Orientul Mijlociu, când este vorba de încălcarea drepturilor palestinienilor, libanezilor sau kurzilor, nimeni nu este impresionat, ei fiind etichetați ca "*teroriști*". Când însă este vorba de evrei și de Statul Israel, optica se schimbă. Se răsfoiesc cu atenție toate documentele cu privire la "**Drepturile și Libertățile Fundamentale**" pentru a se stabili în ce măsură, chiar și numai un singur reprezentant al "Poporului ales", a fost lezat. Și lezarea nu este obligatoriu să fie de dată recentă. Oricând a avut loc, ea trebuie sancționată.

În Cecenia, după capitala Groznâi, a venit rândul celorlalte așezări să fie făcute una cu pământul. Rusia pare decisă să rămână stăpână chiar și numai pe un imens munte de moloz și cenușă, dacă aceasta este condiția ca pe teritoriul cecen să nu se mai manifeste nici un act de nesupunere față de Moscova. Faptul că genocidul împotriva poporului cecen se desfășoară cu o brutalitate fără seamăn nu trebuie să surprindă. Așa au procedat împotriva bravului popor cecen și Rusia imperială și Rusia comunistă și tot astfel procedează astăzi "Rusia democrată". Ceea ce însă surprinde este indiferența cu care Apusul asistă la lichidarea unui popor, motivându-și cinismul prin formula: "**Problema cecenă este o problemă internă a Rusiei**".

Și pentru a sublinia faptul că problema cecenă este o măruntă problemă locală a Moscovei, Occidentul, prin FMI, îi oferă actualului țar al Rusiei - Boris Elțin - nu mai puțin decât 10 miliarde de dolari, scopul declarat al acestui dar fiind ajutor financiar pentru continuarea reformei și sprijin politic pentru a împiedica preluarea puterii de comuniștii lui Ziuganov care au câștigat recentele alegeri parlamentare. Oare a uitat Occidentul că rădăcinile politice ale lui Boris Elțin, ca și rădăcinile tuturor celorlalți lideri ruși de astăzi își trag seva din tenebrele subterane ale bolșevismului?

În același timp, îngrijorător este faptul că lumea apuseană nu pare să acorde atenția care i se cuvine hotărârii Dumei de Stat a Rusiei de refacere a Uniunii Sovietice. Aceasta cu atât mai mult cu cât primul pas în această direcție a fost deja făcut, prin intenția de a se crea o uniune politică între Republica Belarus și Rusia. De asemenea, îngrijorătoare este obstinația cu care Rusia se opune extinderii NATO spre Est.

Dacă însă ajutoarele în valoare de miliarde de dolari pe care Occidentul le varsă în sacul fără fund al vistieriei de la Kremlin ar fi însoțite de obligații ferme impuse Moscovei, poate s-ar schimba ceva din atmosfera nebuloasă a relațiilor dintre Apus și Rusia. Concret, aceste obligații ar trebui să se refere la următoarele obiective prioritare: încetarea genocidului din Cecenia și înfăptuirea unei reale reforme democratice care să cuprindă structurile tuturor instituțiilor rusești care, privite mai atent, nu sunt altceva decât o continuare puțin cosmetizată a structurilor moștenite de la Uniunea Sovietică.

*

La Chișinău, "*opțiunea*" Dumei de Stat a Rusiei în sensul refacerii a Uniunii Sovietice, a coincis cu evenimentele legate de tentativa președintelui Mircea Snegur de a-l demite pe Ministrul Apărării din Basarabia, generalul Pavel Creangă. Eforturile dlui M. Snegur de a se identifica cu opțiunea democratică și națională românofilă, strădanii concretizate în modificarea buclucașului Articol 13 din Constituția Republicii Moldova, nu sunt lipsite de legătură cu conflictul său cu conducerea Ministerului Apărării.

Evoluția evenimentelor din ultima vreme de la Chișinău dovedește faptul că președintele M. Snegur este supus, de mai mult timp, tentativelor de a fi eliminat de pe scena politică. Rivalitatea dintre instituția prezidențială, pe de o parte, și Guvern și Parlament, ambele controlate de comuniștii rusofili, pe de altă parte, exprimă o stare de lucruri nefavorabilă intereselor basarabene, în particular, și ale tuturor românilor, în general.

Nesupunerea ministrului Pavel Creangă față de comandantul suprem al forțelor armate basarabene - președintele Mircea Snegur - a fost încurajată atât de premierul Andrei Sangheli, cât și de președintele Parlamentului, Petru Lucinschi. O nesupunere aprobată tacit și de oficialitățile de la Moscova. Disputa Snegur-Guvern este mai veche și are ca mobil atitudinea proeuropeană a președintelui, atitudine complet neagreată de cei cu nostalgii și simpatii față de Uniunea Sovietică.

În privința Transnistriei și a Republicii Moldova, declarațiile oficialilor ruși sunt cât se poate de lipsite de echivoc. "**De acolo de unde am fost și suntem nu mai trebuie să plecăm...Chiar și după ratificarea acordului de retragere a trupelor din Moldova, prezența rusă va rămâne - în plan politic, economic și chiar fizic, dacă e nevoie**", este afirmația viceministrului de externe rus Boris Pastuhov. În legătură cu aceleași evenimente, prilej cu care a efectuat mai multe deplasări pe ruta Chișinău-Tiraspol, ambasadorul rus în capitala Basarabiei, Alexsandr Papkin, declara, fără menajamente, că "**Rusia va trebui să influențeze comportamentul Moldovei**", rezervându-și dreptul de a decide soarta Transnistriei în cazul unei "**eventuale uniri a Basarabiei cu România**".

Din păcate eventualitatea unei dispariții a "**hotarului româno-român**" este mai degrabă admisă de diplomația rusă, decât de guvernele de la Chișinău și București. După 78 de ani de la unirea Basarabiei cu Regatul României, gândul și dorul **Reîntregirii**, ca și voința de a o înfăptui par a se îndepărta tot mai mult de sufletul românilor...

Nicolae POP

marginalii

Despre Petre Țuțea s-a scris destul de mult în anii din urmă, dar și destul de inegal. Multe condeie, nu întotdeauna dintre cele neînsemnate, s-au pierdut în retorică sau în anecdotică. "N-a avut ucenici pe măsură", au spus unii. "N-a fost decât o legendă ieftină", s-au grăbit să conchidă alții. Și iată că posteritatea sa pendulează, încă, între aceste două imagini divergente: un Socrate fără Platon, pe de o parte, un țipar care-a fost luat drept balenă, pe de alta. Cu timpul, probabil, una dintre imagini va deveni dominantă, dar cu tonuri mai îmblânzite: "o jumătate de Socrate" sau "un țipar (totuși) genial"!...Un lucru e cert: "cazul" nu va fi uitat cu ușurință.

Celor mai bune surse de până acum pentru cunoașterea mediată a "fenomenului Țuțea" (volumul *Între Dumnezeu și neamul meu* și *Jurnal cu Petre Țuțea* al tânărului Radu Preda), li s-a adăugat, nu demult, cartea d-lui **AUREL ION BRUMARU** (n. 1943, scriitor și eseist rafinat, ce și-a cunoscut "personajul" încă de prin 1965): *Pariul cu legenda sau Viața lui Petre Țuțea așa cum a fost ea* (Editura "Athena", București, 1995, 210 pp.). Prima parte a lungului titlu stă în legătură cu exclamația lui Constantin Noica ("de pe la mijlocul anilor '60"): "Păcat! Scriind, Țuțea și-a stricat legenda!". D-l A. I. Brumaru nu-l contrazice pe Noica, asumându-și un realism care nu exclude pietatea: "Petre Țuțea: o personalitate complexă la care până și flecăreala (cum o interpretau unii) devenea spectacol de idei – paradoxuri, sofisme, precum și la anticul din porticele Athenei, *fuzee ale gândului* (așa îi plăcea lui Țuțea să spună) trimise să scuture din amorțeală lumea: s-o trezească, s-o pună să privegheze. Geniu oral, Socrate nu și-a îngăduit să scrie nimic până la moarte, pentru că-l avea următor pe Platon. Exponent și el de geniu al oralității, Petre Țuțea a pierdut în cele din urmă pariul cu legenda: la bătrânețe a început să scrie. (...) Ieșind din tăcerea scrisului și din legenda oralității sale socratice (o oralitate, totuși, inconsecventă, pentru că vorbele zboară, în cazul lui Socrate doar Platon punându-l pe o linie pe învățător), există o logică a textului și alta a personajului; așadar, renunțând treptat la mitul personal, Petre Țuțea începe, sacrificându-și faima, să sape la temelia «prostiei științifice», spre a zduncina încrederea în cele numai văzute. Că se și înfundă, că dezvelirea rosturilor nu ne este decât rar dată – poate, după zodie, niciodată? Din impas, oricum, te va scoate numai așteptarea în credință, grația ca răspuns la dăruire" (pp. 77 și 79).

Fragmentele de mai sus dau și o idee despre felul cum e scrisă cartea: frază amplă, topică prețioasă, uneori bucuria pură a cuvântului și a metaforei (dusă până la prisos și chiar la obscurizarea înțelesurilor). Mai degrabă estet decât om de idei, mai degrabă stilist decât "arhivar", autorul, agreabil pentru sensibilitățile congenere, ne propune un amplu eseu de analiză lirică mai mult a personalității lui Petre Țuțea decât a "vieții așa cum a fost ea". Cine caută acribie documentară, obiectivism "științific", factologie, rigidități cronologice, e mai bine să lase cartea din mână; nu i se poate cere autorului ceea ce nu și-a propus.

Eseul este structurat în patru părți: "Tulburarea apelor" (la p. 29 ni se spune, în sfârșit, când, unde și din cine s-a născut Petre Țuțea), "Pariul cu legenda", "Lupta cu legenda", "Drumul crucii". În *Addenda* ni se oferă o crestomație din și despre Petre Țuțea (cu texte, credem, uneori mediocre). Un corp de *Note* finale, cu trimiteri imprecise, pare făcut ca să-i irite pe "profesioniști".

Ultima copertă, pe lângă chipul unui Țuțea monumental (adevărată ilustrare a etichetei de "țăran imperial"), reproduce și această mostră seducătoare de "țuțianism" (ce motivează, într-un fel, și caracterul atipic al biografiei propuse de d-l Brumaru): "Dar ce vreau să vă spun eu, și vă rog s-o luați ca atare: nu-mi pot face autobiografia, fiindcă nu mă interesează trecutul meu, pe care îl detest! N-am nimic cu mine în trecut. Știți când începe viața mea? Acum, când vorbesc cu dumneavoastră... Și așa mereu. Trăiesc ca să scap de amintirile grețoase care punctează existența mea: trăiesc, ca să mă detașez, principiul actualității (...). V-am spus: nu fac biografie, nici autobiografie; trăiesc principiul actualității permanente... Eu am fost (urmează semnătura olografă – n.n.)Petre Țuțea".

A treia carte a lui **VLADIMIR VOLKOFF** editată de către Fundația "Anastasia" (după *Struțocămila* – unul dintre cele mai bune romane traduse în românește după 1989 – și eseul *Despre rege*) este *Treimea răului. Rechizitoriu în procesul postum al lui Lenin, Trotzky și Stalin* (în traducerea d-lui Aurelian Crăiuțu, care semnează și o utilă postfață cu lămuriri bio-bibliografice asupra autorului). Originalul (*La Trinité du mal ou Réquisitoire pour servir au proces posthume de Lénine, Trotsky, Staline*), redactat în 1990, apăruse în 1991, la Editions de Fallois/L'Age d'Homme (Paris/Lausanne). Scriitorul, aparținând unei familii rusești din emigrație, s-a născut la Paris (1932), iar acum trăiește la Bourdeilles (Périgord): foarte cunoscut în Franța, el este laureat al Premiului Chateaubriand (pentru romanul *Le Retournement*, 1979, tradus până acum în alte opt limbi) și al Marelui Premiu pentru Roman al Academiei Franceze (cu *Le Montage*, 1982, tradus și el în tot atâtea limbi).

Volumul *Treimea răului...*, în ciuda dimensiunilor lui reduse, este o excelentă radiografie critică, de pe poziții creștine, a fenomenului comunist, plecând de la profilurile psiho-biografice ale celor trei principali "artizani" ai săi: Vladimir Ilici Lenin (1870-1924, pe numele adevărat: *Ulianov*, ruso-evreu, creierul Revoluției din Octombrie), Lev Davidovici Trotzky (1879-1940, pe numele adevărat: *Leiba Bronstein*, evreu, asasinat din ordinul lui Stalin, ca menșevic) și Iosif Vissarionovici Stalin (1879-1953, pe numele adevărat: *Djugașvili*, georgian, cel mai cumplit dintre bolșevici) – adevărate întruchipări ale Răului (în sensul profețit de Dostoievski în *Demonii*). "Treimea răului e un recviem pentru trei îndrăciți..." (spunea cineva, în "L'Express", la apariția cărții).

Într-un capitol numit chiar "Ce rost are acest rechizitoriu?", autorul își exprimă îndoiala că pericolul comunismului ar fi trecut pe deplin: "Nu, comunismul nu s-a prăbușit încă, deoarece dacă extragem comunismul din comunism, rămânem totuși cu comuniștii. Chiar dacă fiara a murit, veninul ei îl macină încă pe Omul pe care l-a mușcat" (p. 68). E nevoie de "un uriaș catharsis" creștin, întemeiat pe (po)căință și iertare. Se citează, în acest sens, "testamentul moral al lui Nicolae II" (țarul asasinat cu întreaga lui familie): "Către toți cei ce mi-au rămas credincioși și către cei pe care-i puteți influența: nu mă răzbunați! I-am iertat pe toți și mă rog pentru toți. Nu mă răzbunați și amintiți-vă că răul din lumea de azi va spori. Dar nu răul va birui răul, ci iubirea" (p. 78). Între pp. 81-85 ne este propusă o "Prosopopee a comuniștilor convertiți", în care, la un moment dat, se spune: "Le-ai lăsat creștinilor Tăi o rugăciune din care noi (comuniștii – n.n.) am folosit toate cererile, în afară de una. Fără a folosi aceleași cuvinte ca și Tine, noi doream cu fervoare:

ca Partidul să fie ținut drept sfânt,
ca să vină împărăția lui,
ca linia lui să fie respectată în toate și mereu,
ca el să ne hrănească în fiecare zi credința,
ca să nu ne facă să cădem pradă vreunei provocări,
ca să ne izbăvească (...) de deviaționiști
și de contra-revoluționari.

În același timp, însă, noi juram să-i vânăm pe dușmanii noștri fără milă și ceream chiar să fim pedepsiți noi înșine, dacă vom greși vreodată...

Numai iertarea nu poate fi maimuțărită, Doamne. Aici se află marea diferență dintre un comunist și un creștin..." *Pocăință* de-o parte, *iertare* de cealaltă... Numai așa se mai poate *purifica* Rusia (și lumea întreagă, căci marxismul a depășit granițele imperiului roșu, marcând profund, în secolul XX, chiar și țări necomuniste, printre care Franța este cea dintâi!).

Adevăratul sfârșit al comunismului ne este sugerat într-o "viziune" finală (pp. 87-88), de tip dostoievskian: "relicvele «sfântului» Lenin – ultima și cea mai insuportabilă maimuțăreală sovietică (a creștinismului – n.n.)" să fie scoase la aer, "pe caldarâmul Pieței Roșii, adică în inima Rusiei", iar mass-media să proclame în fața întregii omeniri: "Vlăstarul înfiorător pe care l-ai zămislit e mort. El a murit de cea de-a doua sa moarte. Coșmarul s-a terminat. Trezește-te!". Apoi "scârnava mumie", adusă la măsura nimicniciei omenești, să fie purtată, pentru slujba de-nmormântare (echivalentă unei exorcizări), în Biserica Adormirii Maicii Domnului. Patriarhul însuși să facă oficiul, înconjurat de mulțime de popor. "Cântările bisericești se vor înălța până la turlă și vor coborî transfigurate. Norișorii de tămâie vor îndepărta, încetul cu încetul, mirosul de formol. Iar rămășițele celui mai mare ateu pe care l-a cunoscut pământul vor zăcea neputincioase acolo", petrecute de iertarea care ne eliberează pe toți în fața lui Dumnezeu...

N-avem cunoștință de conținutul cărții următoare a lui Volkoff, *La Bęte et le Venin ou La Fin du Communisme* (1992): sperăm însă s-o putem citi și pe aceasta, cât de curând, în versiune românească. Deoarece bănuim că scrierile acestea două se întregesc una pe cealaltă, chiar dacă, în principiu, fiecare își este suficientă sieși.

Ne rezumăm la a menționa deocamdată (cu intenția unei reveniri în lunile următoare) și apariția la "Anastasia" (col. "Elita interbelică") a cărții lui **VASILE BĂNCILĂ** (discipol al lui Nae Ionescu și vestit eseist al "Gândirii"), *Inițierea religioasă a copilului* (remarcabil studiu de filosofie și pegagogie creștină, datând din 1936). Cartea este cu atât mai utilă cu cât astăzi (nu numai la noi) psihologia și pedagogia sunt complet descreștinate, sfidând, cu suficiența unui laicism falimentar, cea mai complexă și mai profundă formă de educație moral-spirituală: Cuvântul lui Dumnezeu.

Semnalăm și apariția volumului II (din cele patru proiectate) al cărții pe care d-l **GRIGORE TRAIAN POP** s-a hotărât s-o dedice istoriei legionare: *Garda, Căpitanul și Arhanghelul din cer...* (la Editura "Eurasia" din București, ce ne anunță, pe coperta finală a recentului volum, și alte publicații din aceeași sferă de interes, printre care și Claudio Mutti, *Condeiele Arhanghelului. Scriitorii și Garda de Fier*, a cărei versiune românească – sub o altă soluție de titlu – o vizam și noi, cei de la "Puncte Cardinale"...).

Menționăm și apariția, la o editură zisă "Bucium" (volumașul, ce pare litografiat, nu cuprinde alte precizări editoriale), a unui interesant expozeu istoric intitulat *Destinul Mișcării Legionare*. Autorul, **ȘTEFAN APARASCHIVEI**, pare, după anumite semne, a fi mai degrabă un om tânăr, cu pricepere de a lucra "profesional", dincolo de vădita simpatie față de "obiect". Expozeul este destul de bine articulat și decent documentat, urmărind fenomenul legionar pe fondul "climatului social-politic din anii interbelici", dar și în anumite răsfrângeri actuale. Anexele de la sfârșit, compilate conștiincios, sunt de tot interesul ("Guvernele din anii interbelici", "Taberele de muncă legionare", "Acte abuzive, represiuni și crime comise de statul democrat între 1927 și 1938", "Acte abuzive, represiuni și crime comise în anii dictaturii regale", "Componența guvernului sub care au fost asasinați C. Z. Codreanu și alți 13 legionari" în noiembrie 1938, "Componența guvernului sub care a fost efectuată asasinarea în masă a legionarilor" din septembrie 1939).

Un reprobabil atac cu căznită tentă teologică împotriva "naționalismului" a apărut în Numărul pe februarie 1996 al foii intitulate "Filocalia" (supliment – girat de A.S.C.O.R. – al revistei creștine clujene "Renașterea"). Am aflat, de la câțiva studenți teologi revoltați, că semnatara articolului, C(laudia) Mureșan, e o tânără de vreo 20 de ani (altminteri cu bun condei). Pe acolo, lucrurile se petrec sub tutela atentă a ierarhului local Bartolomeu Valeriu Anania... Alți tineri, cei de la "Itinerarii" (Publicația studenților din Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca), trecuți și ei maian pe la "Renașterea" și "Filocalia" (unde s-au confruntat, pe o problemă înrudită, cu "tutela" menționată), i-au și răspuns sumar, în Numărul lor de pe februarie-martie (p. 17), cu promisiunea unei reveniri mai consistente. De bună seamă, tinerii teologi se vor socoti între ei. Noi ne vom rezuma la înregistrarea faptului (pe care cei pricepuți vor ști să-l asocieze cu altele, în vederea unei concluzii pe care ne doare inima s-o tragem...).

Răzvan CODRESCU

DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ a POLITICULUI

CONSTANTIN IORGULESCU

Fragment din cartea "Dimensiunea trasncendentă a politicului" în curs de apariție la Editura "PUNCTE CARDINALE"

Dar lumile (știute-neștiute) nu doar există, se și succed: după o viață, urmează o alta. Dacă e așa, și este, înseamnă că multe din raționamentele, opțiunile uzuale, sunt eronate, sau superflue. Atunci înseamnă că tot pozitivismul, pragmatismul nostru e gratuit. Înseamnă că nu savanții, doctorii în științe, erudiții sunt cei ce se cuvine să stea pe treapta de sus a ierarhiei, ci vizionarii, profeții. Dacă oamnenii de știință n-ar fi depus atâta inutilă stăruință ca să șteargă, să alunge numele lui Dumnezeu în lume, poate că ar fi avut răgazul să reflecteze la cele ce sunt scrise la Luca 16 cu 15: "...că ce este înălțat între oameni este o urâciune înaintea lui Dumnezeu" și nu s-ar fi lăsat atât de mediatizați, lăudați, omagiați, asemeni starurilor, îmbogățiților, fetelor a căror singură podoabă este goliciunea, politicienilor ce n-au ce etala, decât stupiditatea. Deci nu cei care apar frecvent la mitinguri și pe ecranul televizoarelor, nu marii debitatori de vorbe goale, nu doctorii docenți în oarecare știință s-au dovedit a fi avut dreptate, ci umilii, neștiuții, necunoscuții călugări și pustnici, slujitorii Adevărului, cei ce viețuind și murind departe de lume au lăsat trupuri necuprinse de putreziciune, făcătoare de semne și miraculoase vindecări în fața cărora logica, psihologia, fiziologia, fizica și chimia rămân niște biete științe nevolnice.

"De ce te miri că s'a păstrat așa de bine, domnule general? Nu e nici o mirare, fiindcă a fost un om sfânt, un marabú." Această explicație i-o dădea un localnic generalului francez Laperrine, când acesta, dezhumându-l din locul unde a fost îngropat, la un loc și cu alții, împușcați de tuaregi, pe părintele Charles de Foucald, ca să-l pună singur într-un mormânt, se minuna că se păstrase intact în timp ce ceilalți erau doar oase și țărână. (Rene Bazin, Pustnicul din Sahara, F.P.L.A.R.C.II, 1934, p.234) Cei ce se depărtează de materie, căpătând putere în duh, te fac să te îndoiești de toate legile fizicii. Sfântul Iosif din Copertino, canonizat de papa Clement VIII, la 1767, de câte ori se ruga cu mai multă tărie se ridica de la pământ plutind, de multe ori, deasupra capetelor celor ce se aflau în biserică. Asta s-a întâmplat de peste o sută de ori, în fața a sute de oameni, mereu alții. De ce, despre lucruri minunate ca acesta, se vorbește atât de rar?

Aparținem categoriei celora ce cred că rostul politicii este acela de a face educație maselor. Politica fără credință e o stupiditate; sau, și mai rău, minciună.

Strămoșii noștri, dacii, cei ce mergeau la luptă, respectiv la moarte, râzând, credeau neclintit într-o altă lume unde drepții și vitejii erau răsplătiți pentru faptele, pentru comportarea lor; așa învățau, așa se purtau. Așa și-au câștigat numele de "cei mai cinstiți și viteji". Dacă oamenii de azi și-ar însuși, încă din copilărie, din școli, din exemplul părinților și al profesorilor, adevăratele virtuți, adevăratele valori, n-am asista la această continuă creștere a delincvenței, a infracționalității. Cu totul alta ar fi starea națiunii, a lumii în ansamblu, dacă, de tineri, oamenii ar învăța că în lume nimic nu e întâmplător, că fiecare act, fiecare gând, fiecare gest chiar, își are corespondentul într-un alt plan, o urmă ce rămâne și se păstrează, spre o apreciere, o judecată ulterioară; așa poate ar fi mai atenți la ce fac cu viața lor, a semenilor, a neamului căruia aparțin. Căci, la judecata din urmă, în fața lui Dumnezeu, vor veni neamurile, "cu toți morții și cu toți regii și împărații lor".

Neamurile sunt entități reale în spațiu și în timp, cu manifestări în planul fizic și-n cel spiritual, dar sunt, în același timp, entități transecendente, adică există și dincolo, rămânând și aici. Oricât s-au străduit, și o mai fac încă, să le convingă că sunt doar mulțimi de oameni, populații mânate de instinctele biologice, al căror singur scop este sațietatea, neamurile rămân ceea ce sunt, entități create să îndeplinească, în lume, un scop neștiut al lui Dumnezeu. Lupta ocultei, a slujitorilor lui Satan, s-a întețit în condițiile acestei imense confuzii de valori încât a fost nevoie ca însuși sfântul părinte Papa Ioan-Paul al doilea, să intervină de la înălțimea tribunei Națiunilor Unite, la 5 octombrie 1995, vorbind despre "dreptul națiunilor". În marea încrâncenare în care e încleștată lumea astăzi, materia și spiritul stau față în față. Ofensiva materialismului nu a încetat cu prăbușirea sistemului comunist. Forțele răului au încă multe și disimulate forme de agresare, manipulare și înșelare. Veghea neîncetată e obligatorie. Nimănui nu-i poate fi indiferent cui slujește.

Ofensiva coordonată împotriva naționalismului, pe care-l falsifică ponegrindu-l în fel și chip, pune în evidență o caracteristică a denigratorilor: necinstea sufletească. Naționalismul este o revoluție neliniștitoare, total opusă îngâmfării și neomeniei șovine, care, fals și necinstit, i se atribuie. Resurecția naționalismului, a cărui moarte au prezis-o generații de politologi marxiști sau masonoizi, își are și prevăzătorii clarvăzători. Iată ce scria Horia Sima, în 1951: "Naționalismul e mult mai umil în atitudini și aprecieri. El tinde la o disciplinare a națiunilor, sub scutul realităților transcendente. Spiritualitatea naționalistă este inseparabilă de misterele ultime ale existenței noastre, așa cum au fost revelate lumii de Christos." (Horia Sima, Menirea naționalismului, Ed. Vremea 1993, Pg.31).

Dacă în fața vechilor doctrine și metode politice, ale falsității și duplicității, toate eșuate în lamentabilul situației de astăzi, încep să se impună, ca singurele salvatoare, principiile de viață ale lui Christos, prin ridicarea naționalismelor sincere și cinstite, a elitelor politice înalte prin smerenia slujirii, curate prin asceză, soarta comunitarismului, dizolvat de națiuni, va fi aceea a "internaționalismului proletar". Nimic din ce se întemeiază pe neadevăr nu rezistă; dar nu numai. "Dacă n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce-o zidesc. De n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar veghea-o paznicul". (Psalmi 127,1).

E timpul să luăm aminte la semnele vremii care se înmulțesc. Zilnic aflăm de calamități naturale, de catastrofe, de lucruri inexplicabile. Semnale de alarmă s-au tras și se trag mereu. La întâlnirea mondială a climatologilor, care a avut loc la Roma, în decembrie 1995, aceștia au avertizat că o serie de fenomene meteorologice stranii au loc. Au opinat că ar putea fi începutul unor evoluții funeste. Nu urmează decât să auzim, anunțându-se la radio și televiziune, începutul Apocalipsei.

Nu aruncăm cu piatra în nimeni, dar ce considerăm că e datoria noastră vom face, vom duce la bun sfârșit ce ne-am asumat. Nu ne-am propus, asemeni Adriannei von Speyr, să sondăm necunoscutul lumii de dincolo. Nu suntem în măsură să cercetăm neființa. Darul de a ști ce urmează după moarte și îngăduința de a o face cunoscută e de sus, vine de dincolo. Ne temem, oameni obișnuiți fiind, să ne apropiem, prea mult, de tainele misterului ultim. Dar ca unii care am trăit o parte din viață în vecinătatea dimensiunilor ce depășesc realul și le recunoaștem semnele, simțindu-le și azi apăsarea în anumite ceasuri, le facem cunoscute, prin nedumeririle pe care le exprimăm.

Suntem intrigați. Ne întrebăm de ce oamenii politici, măcar cei ce afirmă, cu mâna pe inimă, că sunt cinstiți, nu fac să apară, în expunerile lor, în planurile de perspectivă, în platformele program, luarea în calcul a acestei ipostaze, a acestei iminențe, pășirea, în cele din urmă, a individului, dar și a colectivității în etern? Această inițială deschidere ar schimba, cu totul, perspectiva lucrurilor în spațiul înțelegerii și simțirii, pe cele două coordonate ale sale: orizontala judecării faptelor și verticala nădejdii în mila Domnului.

De ce problema e trecută sub tăcere? Pe cine sperie existența în lume a speranței? De ce atâta zgomot pentru limitarea preocupărilor omului, dacă e posibil, doar la satisfacerea nevoilor trupului, la senzorial? S-a reușit, vreodată, eludarea legii decesului? S-a putut cineva sustrage acestei scadențe? De ce moartea e mereu prezentată ca un sfârșit când, sunt atâtea probe că e doar o trecere, un alt început? Și dacă perspectiva vieții de dincolo e o consecință a celei de aici, nu e normal să intre mai mult în preocupăările oamenilor politici? Drept este, ridicând această problemă, Corneliu Codreanu, cel ce a afirmat că: "țelul final al neamului nu este viața ci învierea", a plătit îndrăzneala aceasta cu sângele lui. Nici astăzi o astfel de afirmație nu se face fără primejdie, dar timpul apropiindu-se, perspectiva e alta.

Încercăm să facem cunoscută prezența transcendentului în cotidian, acceptarea lui ca firească; e, de fapt, dovada prezenței lui Dumnezeu în preajma omului, continua veghe a harului Său.

Înșelăciunea începe cu suficiența, când credem că suntem mari prin noi înșine, când ne lăudăm cu "realizărilii", când ne îngâmfăm, disprețuindu-i pe cei ce afirmă, ca Sfântul Siluan Athonitul, că "prin el însuși, omul nu e decât pământ și păcat". Simțul măsurii, aparent neînsemnat, e unul din marile daruri ce le putem căpăta prin smerită aplecare asupra adevărului de cercetat: lumea perceptibilă.

Asistăm la pregătirea a tot mai multe, tot mai grave, conflicte armate. Alerta, nervozitatea și tot mai frecventele întâlniri ale conducătorilor de state sunt dovada că aceștia abia reușesc să mai amâne, cu un număr de zile, iminența dezastrului. Mai putem avea încredere în înțelepciunea oamenilor? Aceiași care, după ce timp de jumătate de secol au vorbit despre pace, ne pun acum în fața acumulărilor de ură, gata să se dezlănțuie. Ai cui slujitori se dovedesc a fi fost? Confuzia generală e doar începutul.

Ce se cuvine să facem?

Deschid Patericul sinaitic, la pag. 57 și citesc:

"Un bătrân oarecare a venit la Muntele Sinai și, cum a ieșit de aici, l-a întâlnit pe drum un frate care suspinând zicea bătrânului: "Suntem strâmtorați, părinte, de neploaie". Și zice bătrânul: "Pentru ce nu vă rugați și chemați pe Dumnezeu"? I-a zis fratele: "Și rugăciuni facem și litanii, și nu plouă". Atunci îi zice bătrânul: "Sigur nu vă rugați intens. Vrei să cunoști că așa este? Să stăm la rugăciune". Și și-a întins mâinile spre cer și s-a rugat și îndată a căzut ploaia. Și văzând fratele s-a înspăimântat și căzând s-a închinat lui, iar bătrânul îndată a fugit de acolo."

Să-ncepem prin a îngenunchia. Fiecare ființă umană în cugetul său, fiecare neam, cu toți ai săi, să se plece. Înțelepciunea are chipul smereniei.

Lui Dumnezeu, omul și toată firea, metanie.

Și ne va lumina!

Un ochi râde, altul plânge...

"Doar o vorbă să-ți mai spun..."

Trăim într-o lume în care oamenii se iubesc atât de puțin unul pe celălalt, sunt atât de puțin dispuși la prețuirea reciprocă, încât atunci când doi oameni (și mai ales doi *intelectuali*) fac profesiune publică de tandrețe, nu putem să nu ne înduioșăm.

Ce frumos scrie d-l Liiceanu, fără false pudori, despre "Arheul Pruteanu" (în rev. "22", nr. 10/316, din martie 1996, p. 5), adică despre d-l Pruteanu George, scriitorul și tele-vorbitorul nervos și caustic, devenit, peste noapte, român exponențial, pură esență dâmbovițeană, negație a trecutului, grimasă a prezentului și garanție a viitorului nostru național! Și ce frumos scrie d-l Pruteanu, "arheul", în "propoziții simple", despre acest "Candide" al nostru (în rev. "Dilema", nr. 165, din martie 1996, p. 13), adică despre d-l Liiceanu Gabriel, "humanistul" cu inimă de copil, care "scociorăște în bube, mucegaiuri și noroi", storcând de acolo (copil, de!) "adevăruri despre niște părți ale psihologiei naționale, ale mentalului colectiv", pe care apoi le conjură să miroasă frumos, cum amiroseau pe vremuri rășinele la Păltiniș!

"Arheul" meu! – șoptește d-l Liiceanu dinspre stânga stângii democrate. "Candidul" meu! – îl îngână d-l Pruteanu, dinspre dreapta aceleiași stângi. Amuțește și d-l Sava, cârtitorul, de atâta iubire. Gelos, d-l Patapievici îi privește printr-o lentilă. D-l Pleșu, care a stat în dilemă – să răspundă? să nu răspundă? – când îl curtase public d-l Pruteanu, își răsucește barba, visător. Stă lumea întreagă și se uită, ca la doi turturei, și se miră cu acea mirare cu care (scrie și-ntr-o carte a Jeannei Hersch!) încep "filosofia și adevărul"... "Doar o vorbă să-ți mai spun!" – pare să zică d-l Pruteanu, fascinat de spiritualitatea higienică a candorii întruchipate! Iar d-l Liiceanu, sedus de materialitatea uscățivă, ca de "mort viu", a penetrantului "arheu", exclamă pierdut: "La dracu' cu peratologia!".

De ce "arheu"? De ce "Candide"? Pentru că d-l Liiceanu rămâne și-n dragoste un filosof, iar d-l Pruteanu rămâne și-n dragoste un literat. Dacă ar fi fost în chestie, d-l Emil Constantinescu, bunăoară, ar fi găsit ceva cu rocile, cu pământul... (Dar nu e în chestie). Așa e-n iubire: rămâi tu însuți, chiar dacă ți-o iau cuvintele pe dinainte; îți pierzi mințile, dar nu-ți pierzi natura.

E bine că începem să ne iubim pe față – dacă nu vrăjmașii (ca-n fundamentalismul creștin), măcar frățiorii (ca-n lojile masonice). E bine că începem să ne (re)cunoaștem în de noi și să nu ne temem de cuvinte. E bine că ne-am aflat, în sfârșit, cu candoare, arheul. Și reciproca.

O MENTALITATE FALIMENTARĂ

Așa cum prevăzusem, Numărul nostru din ianuarie a stârnit un val de oarbă indignare dinspre o anumită latură osificată a lumii legionare. Atât articolul de pe pagina 2 (Răzvan Codrescu, "Dreptatea d-lui Pleșu"), cât mai ales cel de pe pagina 15 (Rafael Hrașovan, "Pe marginea unei decepții") au fost aspru învinuite de rea-credință, fiind asimilate celor mai dușmănoase atacuri împotriva legionarismului. S-au adunat la Redacție un maldăr de scrisori pline de mânie înveninată sau de panică deznădăjduită. Oamenii nu pot înțelege că vremurile s-au schimbat, nu pot accepta că generațiile noi nu mai pot fi câștigate cu vechile mijloace. Dar, mai ales, nu sunt dispuși să renunțe la viziunea idealist-triumfalistă a unui legionarism impecabil, doldora de virtuți, care n-a greșit niciodată și nici n-ar fi putut să greșească! Se invocă martirajul, lupta, suferința. Sunt evocate marile figuri întemeietoare, încununate cu o aură de sfințenie.

Se scapă din vedere, sub ultima impresie, că "Punctele Cardinale" se străduiesc de mai bine de cinci ani tocmai să facă dreptate marilor figuri întemeietoare ale Legiunii, martirilor ei știuți și neștiuți, principiilor ei fundamentale (cu valoare eternă), posibilelor ei întrupări viitoare (în forme adecvate noilor realități). Noi n-am fost și nu suntem anti-legionari, dar nici n-am acceptat pozițiile încremenite, festivismul gol, retorica radicalistă, tendințele de autofetișizare. Am căutat să slujim *esența* legionarismului din perspectiva *actualității*. Ne-am impus să învățăm și din împlinirile și din neîmplinirile trecutului. Conștienți că istoria nu este domeniul perfecțiunii, că nici o înjghebare omenească nu este fără cusur, nu am eludat anumite aspecte problematice ale istoriei legionare și am găsit neînțelept să încercăm a apăra ceea nu este de apărat. În acest sens, atunci când adversarii aveau dreptate, le-am dat-o, fără să disperăm. Legiunea are destule lucruri bune prin care să se recomande; nu-i nevoie să încerce a-și polei anumite neajunsuri sau greșeli contextuale, de ieri sau de azi.

Pentru noi, legionarismul nu reprezintă un absolut istoric sau spiritual, ci doar o foarte importantă *formă de manifestare a dreptei creștine românești*, ce-și reclamă *dreptatea istorică*, pe de o parte, și *dreptul la supraviețuire*, pe de alta. Singurul absolut pe care-l recunoaștem, ca și Codreanu însuși, este reprezentat în istorie de creștinism. Fără acest temei (trăit autentic, nu doar convențional), legionarismul însuși se spulberă. Sau rămâne o simplă sectă politică, de un fanatism decerebrat și cazon, fără nici o șansă de viitor.

Nu admitem, deci, că articolele incriminate au fost anti-legionare, ci doar potrivnice unei forme falimentare de legionarism. Nu legionarismul în principiu l-a decepționat pe tânărul Rafael Hrașovan, ci patologiile lui actuale, care provin mai ales dintr-o slăbire a credinței și trăirii creștine. Că expresia dezamăgirii sale va fi avut și unele exagerări, noi am fost primii care s-o semnalăm (a se revedea nota redacțională din fruntea articolului). În special cu d-l Șerban Suru (ca să ne referim strict la planul actualității) ni se pare că autorul este în mare măsură nedrept. Dar cine are, pe lumea aceasta, dreptate absolută? Și mai cu seamă la nici 19 ani? A nu fi însă în stare să vezi nici un adevăr îngrijorător într-un astfel de discurs de-o amară sinceritate – iată semnul unei suficiențe primejdioase, a unei încântări de sine care frizează iresponsabilitatea!

Este deconcertant să constați, răsfoind corespondența, că mai toți cei ce au ținut să-l stigmatizeze pe bietul licean ocolesc punctele nodale și incomode ale articolului său, agățându-se mai ales de câteva formulări stângace, de o anume sfătoșenie nepotrivită vârstei sau de utilizarea teribilistă a unor termeni rari. Ai impresia că, de fapt, nu i se iartă precocitatea, inteligența și aspirațiile prea culturale; că ar fi fost preferat un tânăr cenușiu, semianalfabet, dar gata de înregimentare...

În realitate, în discursul unui tânăr "cu personalitate" și cu sensibilitate culturală, o anume notă de "huliganism" (în sensul eliadesc și noicist al cuvântului) și o anume notă de "prețiozitate" reprezintă lucruri firești. E nedrept să judeci discursul unui adolescent numai după aceste elemente, refuzând analiza problematicii sale. O astfel de judecată superficială denotă fie incultură, fie asprire sufletească. Judecat astfel, tânărul Eliade, bunăoară, ar fi un caz monstruos!

Anumiți supraviețuitori ai vechii Mișcări Legionare (altminteri oameni întru totul respectabili, care și-au trăit viața eroic, sub semnul unui crez care-i mai însuflețește și azi) par complet străini de realitatea curentă de dincolo de cercurile lor; incapabili să mai comunice cu noua generație, suspicioși la orice problematizare, marcați de factologia unei vieți agitate și de divergențele generației lor, aceștia riscă să îngroape legionarismul cu ei, în vreme ce-l proclamă nemuritor! Unii dintre ei ajung până la o îngustime înfricoșătoare (ce dă apă la moara dușmanilor), răstălmăcind chiar sensul unor puncte de doctrină, sub cuvânt că le apără puritatea. (Se înțelege că sunt și destui alții care înțeleg lucrurile lucid și nuanțat; dar nu despre aceștia este vorba aici).

Am ales, din teancul de replici primite la Redacție, una mai concisă, dar reprezentativă pentru mentalitatea procustiană la care ne referim. Ne este expediată de către un domn din Timișoara, al cărui nume, în contextul de față, îl trecem sub tăcere. Ne vom referi doar la începutul și la sfârșitul acesteia. Autorul, sigur de sine și sfidător, începe așa (referindu-se la art. "Dreptatea d-lui Pleșu"):

"Domnule Răzvan Codrescu,

Am citit îngrijorările dumneavoastră în legătură cu intelectualii și organizațiile politice «de dreapta». M-am oprit asupra lor și am ajuns la alte concluzii decât ale dumneavoastră:

1. Mișcarea Legionară nu este nici «de dreapta», nici «din dreapta»; este Mișcarea Legionară.

2. Mișcarea Legionară are o linie, un drum stabilit și trasat; linie sau drum care nu se «negociază», ci se urmează.

3. În Mișcarea Legionară vin și rămân cei ce «cred nelimitat». În momentul în care nu mai crezi sau ai obosit, te dai la o parte..."

Insinuarea este că Răzvan Codrescu, cam "obosit", s-a băgat unde nu-i fierbe oala, pe aceste probleme existând un monopol precis. Totul este "stabilit și trasat" pentru eternitate și drumul se urmează *orbește* sau nu se urmează deloc. Decât "negocieri", mai bine nici un drum. Când nu vor mai fi *orbi*, nu va mai fi nici Mișcarea. Decretul se susține pe neînțelegerea (sau răstălmăcirea) cuvintelor lui Codreanu, care înțelegea prin "credința nelimitată" nu o adeziune strict politică, ci *credința creștină în Dumnezeu*, fără de care Legiunea Arhanghelul Mihail nu se poate concepe. Domnul de la Timișoara pare să fi uitat că Legiunea a pornit de la "icoană", iar nu de la vreun îndreptar ideologic. Sau dacă n-a uitat, atunci e cel puțin pripit, crezând că poate cântări dumnealui credința în Dumnezeu a unor oameni pe care nu-i cunoaște. Legionarii sunt chemați să fie cu toții creștini. Creștinii nu sunt însă toți, în mod obligatoriu, legionari. Creștinismul nu este doar un ingredient al Legiunii; el este *supraordonat* acesteia și o poate amenda ca de la absolut la relativ. Codreanu a afirmat răspicat aceste lucruri, atât în *Pentru legionari*, cât și în *Însemnările de la Jilava* (adevăratul lui testament). Legionarismul despiritualizat și politizat reprezintă o falsificare soldățească a liniei Căpitanului. Cât despre enormitatea afirmației că Mișcarea nu este "de dreapta" (chestia cu "din dreapta" mărturisim că n-am înțeles-o!), ea nici nu mai merită comentată. I-am aminti însă domnului de la Timișoara că Legiunea a fost posibilă doar pe *fondul preexistent al unei drepte creștine*, iar ca să fie posibilă din nou (într-o formă semnificativă, cu impact național) este nevoie, în prealabil, tocmai de *re-crearea unei sensibilități de dreapta* în sânul societății românești (care de 60 de ani se mișcă într-un stângism deșănțat, pe fondul căruia rămășițele legionare n-au nici o șansă de a juca vreun rol major).

Respectiva replică se încheie cu un **P.S.** (vizându-l pe Rafael Hrașovan):

"În ceea ce privește cele scrise de tânărul de 19 ani, sunt teribilisme juvenile (și noi am trecut prin aceasta), de la vocabular, la aprecieri și la sfaturi. Nu trebuie să ne pună pe gânduri. Pe gânduri mă pune uscăciunea sufletească la această vârstă, uscăciunea care transpare în scrisul lui." Ultima frază reiterează confuzia semnalată mai sus (între credința religioasă și un îngust fanatism politic, întărit de expresia "să intre în rânduri"): "Când va înțelege unele lucruri și când va «arde» și va «crede nelimitat», să intre în rânduri, altfel ar fi o greșeală și din partea lui și a celor care-l primesc". Tinerețea fusese văzută ca un handicap și de bătrânii de la 1927; chiar sintagma de "teribilisme juvenile" se regăsește în vocabularul anti-legionar al vremii. Iată că legionarii de azi se pomenesc folosind limbajul foștilor lor adversari cu mentalitate înțepenită! Pe acest soi de legionari nimic nu-i pune pe gânduri decât... "uscăciunea sufletească" a unui tânăr creștin de 19 ani! E "uscat" pentru că nu e "verde"? Dar nu cumva nu e "verde" tocmai pentru că "verdele s-a uscat"? Că el, tânărul, când era să se "usuce", sărmanul?! Iar dacă totuși s-ar fi "uscat" atât de timpuriu, atunci nu și-ar mai fi bătut capul cu toate aceste lucruri...

Nenorocirea nu este să nu poți soluționa, momentan, o problemă. Nenorocirea începe atunci când, neputând-o soluționa, decretezi că ea... nici nu există. Din acest punct de vedere, intuim o nenorocire în sânul firavului legionarism actual. Fie ca Dumnezeu, la rugăciunile miilor de martiri legionari, să scape sufletul Legiunii de această nenorocire târzie.

V. A. M.

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursală SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-șef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIȘOR
Ligia BANEA secretar de redacție
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L Printing Company